Ը. ՏԱՐԻ 2308 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 16 ՀՈԴԻ 4384 25 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1891 3 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1309 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آرهولك
غزته‌سى ادارهسنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան բաժնեգին զուտ	150
» » Վեցամսեայ	75
» » Եռամսեայ	40
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր ապագր. տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախք միասին	Ղրշ. 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ յօդուած զրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՍԵՊՏ. 25|7 ՀՈԿՏ. 1891

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՇԽԱՌՈՒՔ ԵՒ ՊԵՏԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Գաւառացի ժողովրդեան համար, և մանաւանդ ժողովրդեան խոնարհագոյն դասերուն համար, տառապանաց ծանր պատճառ մ'են այն վաշխառուք որք՝ դրամագլխոյ սակաւութենէն և վարկի անկերպարան վիճակէն չարաչար օգտուելով՝ իրենց դրամը 100ին քանի մը 100 պատիկ կը շահագործեն, անիրաւ վաշխի մը կիրառութիւնն համեմելով բազմապատիկ ապօրինութեանց հետ, զորս կը գործեն՝ առիթ առնելով իրենց դիմողներուն մեծագոյն մասին անհմտութիւնն ի մասին օրինական ձեւակերպութեանց և պայմանաց։

Այս վիճակին դէմ զանազան առիթներով գանգատներ մատուցուած են կառավարական իշխանութեան, և առաջնորդարանաց և Պատրիարքարանի մէջ ևս արձագանգ գտած են նոյն խնդրոյ տրտունջներ։ Միջնորդութեան այլ և այլ օրինաւոր և հաստատեալ ատեաններէն անցնելով, այս վիճակ ծանուցուած է ուր որ անկն է, և Կայսերական Կառավարութիւնն այլ և այլ ժամանակներ վաշխառուաց դէմ օրինական տրամադրութիւններ հրատարակած է, որոցմէ օգտուած են քիչ չատ օրինական գործերէ հասկցող ուշիմ գաւառացիներ։

Բայց որովհետեւ այս վաշխառուններն ալ իրենց տեսակին մէջ չատ ուշիմ մարդիկ են, իրենց հնարքներն օրինական խաբեպատիր ձեւերու ներքեւ ծածկելու ամէն ջանք կ'ընէին, և խեղճ գիւղացիք կը կարծէին թէ օրէնքներն ուսեալ և սրամիտ մարդոց համար են միայն։

Բանն այնպէս չէ սակայն։ Վեհ. Սուլթանը, վաշխառուներէ վնասեալ իւր այս հաւատարիմ և միամիտ հպատակաց վիճակն իմանալով, այնպիսի ազդու տնօրինութիւն մ'ըրած է որ մեծ պատիւ կը բերէ իւր հայրական խնամոտութեան։

Շապին Գարահիսարէ բերկրութեամբ կը ծանուցուի մեզ թէ Զիյա փաշա իբրեւ կայսերական քննիչ այն կողմերն այցելեր է վերջերս, և քաղաքացի և գիւղացի ժողովրդեան պատուիրեր է որ վաշխառուներու հետ գործ ունեցողներ իրենց մուրհակներն իրեն բերեն։ Վաշխառուաց անօրէն եւ արինախանձ մուրհակներն իբրեւ սպանիչ թոյն ժողվելով հասարակութեան ծոցէն, հակիրճ քննութենէ մը ետքը, զոր Սողոմոնեան արդարութեամբ կատարեր է անմիջապէս, քննիչ փաշան, ստուգելէ յետոյ թէ իւրաքանչիւր պարտական ցայս վայր ի՛նչ վճարեր է ի գոհացումն պահանջատիրաց, և տեսնելէ յետոյ թէ գումար մը քանի մը պատիկ վճարուելէն ետքն ալ տակաւին խեղճ մարդիկ պարտապան կը մնան և կը նեղուին, հարստահարութեան այդ անարգ գործիքները՝ մուրհակները՝ պատռելով վաշխառուներուն երեսը նետեր է, եւ զարմացած սքանչացած ժողովուրդը բերկրալից ցոյցերով իւր երախտագիտութիւնն արտայայտեր է Կայսերական արդարութեան համար, և իբրեւ ճշմարիտ աւետաբեր մը չրջագայելով քննիչ փաշան, աղաչեր է նմա այս բարեաց փոխարէն ժողովրդեան անկեղծ զգացումներն հաղորդել Ն. Կ. Վեհափառութեան, բան մը զոր Զիյա փաշա խոստացեր է կատարել մեծաւ գոհութեամբ։

Շապին Գարահիսարէ մեզ կը հաղորդուի նաև թէ քննիչ փաշան նոյն արդար և արմատական տնօրինութիւն ի գործ դնելու համար ուրիշ գաւառներ ալ ուղեւորելու պաշտօն ունի, և բնաւ տարակոյս չկայ թէ ուր որ երթայ նոյն ուրախութեան ցոյցեր պիտի կրկնուին, և նոյն անձնուիրութեան զգացմունք արձագանգ պիտի գտնեն։

Հետաքրքրաչարժն ա՛յն է որ վաշխառուք այս կորովալից գործունէութեան առջեւ զինաթափ չեն եղեր անմիջապէս։ Կարելի՞ էր չուտով հրաժարիլ այնպիսի անարգ գրութենէ մը որով ժողովրդեան արիւնը կը ծծէին այսչափ տարիներէ հետէ։ Կ. Պոլիս բողոքեր են, գանգատելով թէ իրենց զրկանք եղած է, բայց իրենց բողոքները ո՛չ ուրեք ընդունելութիւն գտեր են։ Շապին Գարահիսարի Պատրիարքական Փոխանորդն այս չահեկան և սրտայոյզ խնդրոյ մէջ ժողովրդեան կողմը բռներ է, հոգ չընելով որ այս պատճառաւ քանի մը վաշխառուներ իրեն դէմ յարուցած լինին։ Պատրիարքարանն եւս անյուշտ մեծապէս գոհ է այնպիսի տնօրինութենէ մը որ յաճախ լսուած գանգատի մը արմատական դարման կը տանի։ Չէ մոռցուած ապաքէն թէ գաւառաց վերաբերեալ զարգացումներու չարքին մէջ այս վաշխառութեան բարձումն յաճախ յիշուած է, և Վեհ. Սուլթանը մի կողմէ այսպիսի արտասովոր քննութիւն մը հաստատելով, միւս կողմէ Երկրագործական Պանքային կազմակերպութեամբ, բարեհաճած է միջոցներ ընծայել ժողովրդեան՝ վաշխառուաց ձեռքէն ազատելու և օրինաւոր տոկոսով և համեմատապէս չատ դիւրին պայմաններով դրամ ձեռք բերելու և իւր անմիջական պէտքերը գոհացնելու, որով պիտի կրնայ աշխատիլ ու արտադրել, առանց դրամի կարօտին տառապանաց նեղուելու։

Վաշխառութիւնը մեր երկրին տնտեսական մարմնոյն մեծ վէրքերէն մին է, ուստից ցայս վայր հոսած և խպառ կորած է չատ մը կենսական արիւն։ Վաշխառութիւնը, ձեռք ձեռքի տուած պանդխտութեան հետ որ իւր հարազատ զաւակն է, անմարդացուցած է ամբողջ գաւառներ, փճացուցած է ամբողջ սերունդներ՝ դեռ նոր չծնած. զի երկրին կենսական ոյժերը տարագիր ընելով, թոյլ չէ տուած որ հաստատուն, միաձոյլ, բեղմնաւորին, և այն ընդարձակ տարածութիւնները լեցնեն ժիր գիւղերով և կորովի բազուկներով։ Ընկերային և տնտեսական այսպիսի բազմաչարեան աղէտ մը, ինչպէս է վաշխառութիւն, ո՛չ սոսկ օրինական տրամադրութեամբք կրնար վերնալ, զի ժողովրդեան տգէտ մեծամասնութիւնն օրինական զէնքերով գործելու բացարձակ անկարող է չատ անգամ, ո՛չ ալ սոսկ վարչական տնօրինութեամբք, որք թէեւ հիւանդութեան արտաքին ախտանիչները կրնան պահ մը անհետացնել, բայց ախտն իսկ արմատախիլ չեն կրնար ընել, քանի որ չեն բառնար այն վիճակն յառաջ բերող հիմնական պատճառները։ Վաշխառութեան գոյութեան պատճառը գաւառաց մէջ, ծովեզրեայ քաղաքներէն անդին, վարկի անկազմ անդող վիճակն է, յորում դրամագլուխը կը փնտռուի, բայց օրինաւոր պայմանաց մէջ ձեռք չբերուելով, ապօրինութեամբ կը [illegible]։ Այսպիսի վիճակի մը դարմանը պետական տեսակ մը պանքա կրնար լինել, որ դիւրամատչելի պայմաններով դրամագլուխ ընձեռէր ժողովրդեան։ Երկրագործական Պանքայի նախորդ տնօրէն Փօրթուգալ Միքայէլ էֆէնտի, Կայսերական [illegible] տրամադրութիւններէն ներշնչեալ, իւր պաշտօնավարութեան մէջ կարելին ըրաւ բարւոք կազմակերպութիւն մը տալու այն կարեւորագոյն հաստատութեան, և իւր յաջորդ անյուշտ նոյնին հոգածութեամբ եւ ձեռնհասութեամբ պիտի գործէ։ Երկրին ներսերն հաղորդակցութեանց դամ քան զդամ դիւրացման չնորհիւ առաւել սերտ առեւտրական յարաբերութիւն կատարելով ծովեզերաց հետ, վարկի խնդիրն եւս հետզհետէ պիտի լուծուի անյուշտ։ Եթէ ցաւալի է որ անցեալին մէջ վաշխառուք կարեւոր մասամբ մը հայ տարրին մէջէն ելած են, հայ տարրին գործեայ վերապահուած պէտք է համարինք միջնորդ լինել վարկի այս օրինաւոր կազմակերպութեան ի գաւառս, հաստատելով սեղանաւորական գործակալութիւններ որք կանոնաւոր տոկոսներով դրամ փոխ տան ժողովրդեան, ապահովութեան ամէն պայմաններով չրջապատուելով, բայց զգուշանալով նախկին վաշխառուաց անվայել հնարքներէն։ Յոյս մեծ ունինք թէ այսպիսի ձեռնարկներ ընող հայ սեղանաւորք չեն վնասեր, և ազգային մէջ մեծապէս կ'օգտուին ալ, քանի որ օրինաւոր վարկն յաջորդէ ապօրէն վարկին։ Այսպիսի բարեփոխութեան մը համար գաւառացիք ցմիշտ չնորհապարտ պիտի մնան մեր Օգոստափառ Վեհապետին կորովի և արդարացի նախագործութեան, որոյ կատարման առաջին աւետումն ահա կուգայ մեզ Շապին Գարահիսարէ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶՕՐ. ՊՈՒԼԱՆԺԷԻ

Բ.

Այս պաշտօն անկեալ էր թէ Պուլանժէ, անկեալ նախարար, պատրաստ էր ամէն կերպ հակասահմանադրական ընդդիմութեան, իրաց հաստատեալ վիճակը փոխելու համար։ Կարգ մը մարդիկ սկսան զինք նկատել օգտակար գործիք մը իրենց յայտնի կամ անխոստովանելի դիտմանց գործադրման։ Պ. Տէրուլէտ բանաստեղծն և իւր «Հայրենասիրաց Դաշնակցութիւն», Պ. Ռոշֆոռ իւր «Անհաչտ» թերթով, և ամէն անհաչտ տարրերով որք կը համակրէին իրեն, և ասոնց ետեւ կարեւորագոյն հաստուածք Միապետականաց եւ արքայազանց դրամը, բոլորը մէկէն ոյժ կուտային այս մեծ բախտախնդրին։ Նախագահ Ժիւլ Կրեվիի նախարարաց և Զօր. Պուլանժէի միջեւ պայքարը սաստկացաւ։ Երբ Ֆաֆարէլ-Լիմուզէնի դայթակղութիւնն սկսաւ (պատուանչանաց վաճառումն), Պուլանժէ բացայայտ ամբաստանեց իրեն յաջորդող պատերազմական նախարարը թէ դիտմամբ այս խնդիրն յարուցած է՝ իրմէ՝ Պուլանժէէ հանրային կարծիքն անդին դարձնելու համար։ Այս անպատշաճ յայտարարութեան համար Պուլանժէ ի Քլէռմօն-Ֆէռան երկամսօրեայ խցարգելութեան դատապարտեցաւ։ Այս կառավարական խստութիւն Պուլանժէականաց եռանդն ևս առաւել գրգռեց։ Իր ի Փարիզ դարձին առթիւ վտանգաւոր չարժում մը փախցեւցաւ. զի Փարիզի դիւրագրգիռ ժողովրդեան ամէն հակակառավարական բան կ'սպասուի այսպիսի առիթներու մէջ։

Նախագահ Կրեվի ինկաւ՝ իւր փեսային զօչաքաղութեանց աչք գոցելուն համար։ Նոր նախագահ մ'ընտրեցաւ, Պուլանժէականութեան դէմ մաքառելու մտադրութեամբ։ 1888 փետր.ին մասնակի ընտրութիւնք կատարեցան ցանկի վրայ քուէարկութեամբ, որ մարդու մը անուան վրայ ժողովրդեան ձայնը կեդրոնացնելու մեծապէս կը նպաստէ։ Պուլանժէականք Իւզէսի դքսուհւոյն և Փարիզի կոմսին միլիոններովը զօրացեալ, ամէն կերպ ռէկլամ ըրին Պուլանժէի համար, ամենուրեք ընտրելի ներկայացնելով զինք։ Բանի մը գաւառներէ ստուար քուէներով երեսփոխան ընտրեցաւ, Տօրտոնէ ետքն (59,000 քուէ), յաջողելով ի Նօռ (172,528 քուէ), իրեն յայտագիր ունենալով «Սահմանադրութիւնը վերաքննել և լիազօր Նախագահ մ'ընտրել Հանրապետութեան»։ Երեք ամիս Ֆրանսա սաստիկ գրգռութեան մէջ ապրեցաւ, բայց քիչ մնաց Պուլանժէ իւր կեանքն իսկ վրայ տար. զի Երեսփ. Ժողովոյ մէջ «ստախօս» անուանած լինելով զՊ. Ֆլօքէ, սա մենամարտ պահանջեց, և իրեն վկայ ունեցաւ նոյն իսկ զՊ. Քլէմանսօ, նա՛ որ երբեմն զՊուլանժէ յառաջ մղած էր։ Եւ աւելի զարմանալին ա՛յն է որ սուր ի ձեռին մենամարտի մէջ 60ամեայ հասարակ քաղաքացին՝ Ֆլօքէ՝ յաղթեց անուանի և քաջարի զօրավարին, զոր կոկորդէն վտանգաւոր կերպիւ վիրաւորեց, և փայլուն զինուորականն որ Գերմանիոյ պիտի յաղթէր, այս վէրքին պատճառաւ մահամերձ մնաց օրերով։ Այս անօրինակ դէպք պահ մը չատ ծիծաղելի ըրաւ զՊուլանժէ։ Բայց հակառակ սովորական առածին, ծիծաղն ի Ֆրանսա չսպանեց Պուլանժէութիւնը։ Թէ՛ ֆիզիքական և թէ բարոյական վէրքէն աղէկցաւ, և երկրին մէջ իւր դիրք քանի գնաց զօրացաւ։ Իւր հաւատարիմ և պատուական կնոջմէն բաժնուած, —որովհետեւ չատ կնասէր մարդ մը լինելով այն տեսակ ապօրէն յարաբերութիւններ հաստատած էր որոց իւր պաշտօնը կին չէր կրնար հանդուրժել, —երբ իւր քով մնացող կրտսեր աղջիկն ամուսնացուց, ժողովրդային նոր ցոյցերով փառաւորեցաւ։

1889 յունուար ամսուն, Փարիզի մէջ երեսփոխանական աթոռ մը թափուր մնալով, Պուլանժէականք և Հակապուլանժէականք գերմարդկային ճիգեր թափեցին, և Փարիզ չաբաթներով ողողեցաւ երկուստեք արտասանեալ ճառերով, գունաւոր [illegible]ներով, պատերը վերէն ի վար ծածկող յայտագրերով, փողոցները դրաւող ցուցամարդերով, և վերջապէս ռէկլամի ցայն վայր ի Ֆրանսա նմանը չտեսնուած չռայլութեամբ։ Այս մէկ ընտրութեան համար Պուլանժէականք 100.000 ոսկ. լիրայի չափ գումար մը վատնեցին։ Պուլանժէ ընտրեցաւ 245,238 քուէով, մինչ իւր հանրապետական մրցակից 162,875 քուէէ աւելի չստացաւ, և ուրիչներ ալ 27,000 քուէ։ Բաւեցաւ որ եթէ փոխանակ 100 հազար ոսկի ընտրական գործակալութեանց և ծանուցմանց միայն վատնելու տաս մը գործածէր պահակազօրաց աջակցութեան համար, Պուլանժէ կրնար Էլիզէ գալ, և Նաբոլէոն Գ. յաջորդ մը կրնար գտնել բատ ամենայնի։ Բայց Պուլանժէ այն մեծ յաջողութեան առջեւ վարանոտ մնաց։ Իւր կուսակիցք, ամենքն ալ ի մտոյ իշխանութիւնը ձեռք անցնելու պատեհովութեամբ, բանիւ և գործով կը գրգռէին, ամէն կերպ ապօրինութիւն կը ջատագովէին, զինք կը խրախուսէին, բայց ամէն գլխէ մէկ մէկ ձայն կուգար, և Պուլանժէ չէ՛ր բնաւ այն մարդն որ իւր ընելիքը գիտնար, որ երկմիտ ծեծեր մինչ տաք էր, և խիզախ հարուածով մը իւր ակնկալութիւններն իրագործէր մէկ անգամէն։ Իւր հակառակորդք անգամ կը խոստովանին ամօթով թէ Փարիզի այն վիճակին մէջ, Ֆրանսական ազգին մէկ վարվառուն մասին այն վիճակին մէջ, ամէն յանդգնութիւն կրնար յաջողիլ Պուլանժէի։ Պուլանժէական վարիչք, վիճակահանութեան մը մէջ մեծագոյն պարգեւը չահած, չգիտէին ի՛նչպէս բաժնէին մէջերնին, և Պուլանժէ անգործ կը մնար՝ խելայնոց երկպառակութեան առջեւ։

Եւ արդէն ինչպէ՞ս կարելի էր համաձայնութիւն ակնկալել երբ Պուլանժէի խորհրդատուք էին ծայրայեղ արմատականներ և ընկերվարականներ, ինչպէս Պ. Թիէպօ, և միապետական ազնուական մը ինչպէս Իւզէսի դքսուհին, անիշխանական մը ինչպէս Պ. Ռոշֆոռ և Ֆրանսայի թագաւորաց ժառանգորդը, Փարիզի կոմսն։ Այս մարդիկ որք կործանելու համար իսկ միաբան չէին բատ ամենայնի, ի՞նչպէս պիտի միաբանէին՝ յետ կործանման նոր վարչութիւն մը չինելու համար։

Ի ՀՌՈՄ

ՎԻՔԹՈՐ ԷՄՄԱՆՈՒԷԼԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

Հեռագիրը ծանոյց թէ ի Հռոմ ուխտի եկած Ֆրանսացիներէն երեք անխոհեմ երիտասարդներ անվայել ցոյցեր ըրեր են Հռոմայ Փանթէոնին մէջ, այն Վիքթոր Էմմանուէլի գերեզմանին առջեւ որ իբրեւ Իտալիոյ թագաւոր տիրելով Հռոմայ, վերջ տուաւ Պապին քաղաքական իշխանութեան, և նզովեցաւ Պապէն։

Այն անվայել ցոյցեր սաստիկ արձագանգ գտան ընդ համայն Եւրոպա, և Հռոմայ մէջ անմիջապէս յառաջ բերին հակառակ ցոյցեր Հռոմայեցի ժողովրդեան կողմէ, որ փայլուն կերպիւ արտայայտեց իւր ջերմագին համակրանքն հանգուցեալ մեծանուն թագաւորին վրայ։ Աւելին ալ կայ։ Այն դէպքին վրայ գիշեր մը, փողոցը պտըտող մի քանի ֆրանսացի ուխտաւորներուն վրայ յարձակելով, զանոնք չարաչար ծեծեցին Հռոմայեցիք, լաւ դաս մը տալով այն թչնամանքին փոխարէն զոր իրենցմէ ոմանք ըրեր էին Իտալիոյ սիրելի թագաւորին գերեզմանին առջեւ։

Ֆրանսական ուխտագնացութեան կազմակերպողները փութացին խստիւ պախարակել այն երեք երիտասարդաց ընթացքն։ Հ. Պուլէ վարդապետը, վերջին ուխտագնացութեան դեկավարն, Հռոմէ մեկնելէն յառաջ յայտարարեց Իտալիոյ ներքին գործոց խորհրդականին թէ ինք և իւր ընկերք ամենեւին համամիտ չեն այն անպատշաճ ցոյցին, և թէ շնորհակալ են այն միջոցներուն համար զորս իտալիան իշխանութիւնը ձեռք առաւ, ֆրանսացի ուխտաւորներն իտալացի ժողովրդեան զայրոյթին դէմ պաշտպանելու համար։ Ուխտագնացութեանց ֆրանսական մասնախմբին նախագահ Պ. Հարմէլ եւս ներքին գործոց նախարարին երթալով, եղած բաներուն համար անկեղծ ցաւ յայտնեց, նախապէս Լէոն ԺԳ. պապէն արտօնութիւն ընդունելով այս ձեռնարկին համար։ Նոյն մտօք յայտարարութիւն մ'ալ ըրաւ Հռոմայ լրագրաց մէջ։ Վերջապէս, Վատիկանի մօտ Ֆրանսական դեսպան Պ. Պիլյօ Իտալիոյ արտաքին

—)(61)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԵԾ ՃԱՄԲԱՅՆԵՐԵՆ

Իրենց մօտ երկու մարդեր որք կը ըսպասեն։

Եւ ձիւնին մէջ պառկած չուն մը կը լիզէ իր արիւնոտ արմուկը։

Շունը՝ Բարիյեռնն է։ Անմիջապէս կը ճանչնայ զանոնք։ Բայց երկու մարդի՛կը. Պերթին զարմացմամբ անոնց երեսը կը նայի։ Գիշերը մութ մթին է։ Երբէք տեսած չէ զանոնք. այսպէս կը մտածէ։

Իսկ Շարլօ չը գիտեր թէ ուրախանա՞յ թէ դողայ, և նոյն իսկ, միանգամայն թէ՛ ուրախութեան և թէ սոսկման զգացումներ կունենայ, վասն զի անոնց վըրայ ծռելով, կը տեսնէ Պարուչլի և Բրիքէի դէմքերն որք՝ իրենց ի կեանս վերադարձին կը սպասեն ակնդէտ։

Պարուչլ և Բրիքէ՝ որք իրարմէ չեն բաժնուած, մէկ քանի օրէ ի վեր գաւառին մէջ կ'աստանդէին։ Եւ Թրիլոնի անտառին մէջէն անցնելու ատեն կը լսեն Բարիյեռնի արձակած տարօրինակ ոռնումները։ Այս ոռնումներուն կողմը դիմած և Պերթինն ու Շարլօն ազատած էին։

Եւ Պարուչլ, ձեռներն ի գրպան, հեգնօրէն զանոնք կը դիտէ և Շարլօն կը քաչքէ։

—Մերուկ եղբայրս, ճիշդ ժամանակին էր, հէ՞։ Առանց մեզի, երկուքդ ալ հիմակ տուած քալած պիտի ըլլայիք, սիրելիներս։ Բան գիտցող մարդու հետ գըտնուած ատենդ կծիկը դնելը պիտի սորվըեցունէ քեզի ասիկա, Շարլօ։ Կենցաղավարութիւն չես գիտեր, մանչս։ Պէտք է որ քեզի սորվեցունեմ։

Բրիքէ կը խնամէ իր բարեկամն զոր կը համբուրէ։ Անմիջապէս երկու տղայք կատարելապէս կ'ոգեւորին։

Պարուչլ կը բռնէ Պերթինը բազուկներէն, փետուրի պէս կը վերցունէ և երկու այտերէն կը համբուրէ։

—Ամէ՛ն բան կանանց համար։

Այս երկու համբոյրներ, որք կը չիկնեցնեն Պերթինը, երկու հրաչէկ ածուխներու պէս կ'իյնան Շարլոյի սրտին վրայ։

—Պարո՛ւչլ, կ'ըսէ։

—Ի՞նչ կայ, ի՞նչ եղաւ, կը պատասխանէ միւսը։ Գեղեցիկ սեռը պատուեցի ․․․ եւ հիմակ, օ՛ն առաջ, եթէ կրնաք քալել։ Հոս սառ կը կապէ։

Եւ չատ մը ալքօլ կուլ տուաւ։

Այսպէս, Շարլօ վերստին ինկած էր Պարուչլի ձեռաց մէջ։ Իրաւ է թէ նորէն գտած էր Բրիքէն։ Ի՞նչ կերպով Բրիքէ կրցած էր հաչտ երթալ այս աւազակին հետ, մանաւանդ Շարլոյի ազդարարութիւններէն ետք։ Աւասիկ ինչ որ կը հարցունէր ինքնին Շարլօ։ Այս պահուս, ինքզինքն անկարող կը զգար խորհրդածելու։ Արդարեւ, Պերթինի հետ մահուան սոսկալի վտանգէ մը ազատած էր։ Պարուչլն էր զիրենք ազատողը։ Կըսէր զայս ինքնին։ Այլ ի ներքուստ կը ցաւէր այդ բանին վրայ, որովհետեւ այս պահուս, եթէ օգնութիւն մը հասած չըլլար, մեռած պիտի ըլլային։ Եւ մահը չատ քաղցր պիտի ըլլար, առանց չարչարուելու, գրեթէ զգուանքի մը հանդոյն։ Ցրան հառաչեց ․․․

—Զի մեկնած, ըսաւ Շարլօ, բան մը ունիմ ընելիք։

—Ի՞նչ։

Շարլօ՝ Բարիյեռնը կանչեց. զայն համբուրեց. յետոյ թաչկինակը պատռեց և գէչ աղէկ կապեց թաթը՝ կրցածին չափ ամրացնելով զայն։

Բարիյեռն կը թողուր որ զինք խնամէ, մեղմիւ հեծելով։

Տղու պզտիկ ճիչեր կարձակէր։

Եւ երբ Շարլօ աւարտեց.

—Եկո՛ւ, Բարիյեռն, քեզ հետս կը տանիմ ․․․ քու տէրդ մեռաւ ․․․ գիւղին մէջ, տեսնելով որ վիրաւորուած ես, պիտի սպանեն զքեզ։ Ես պիտի խնամեմ քեզի։

—Աս չունը չեմ ուզեր հետերնիս առնել, ըսաւ Պարուչլ։

Շարլօ յատուն կանգնեցաւ։

—Բարիյեռն բարեկամ մըն է։ Կընդունիմ զայն։

—Ես չեմ ուզեր։

—Աղէկ, դուն քու ուզած կողմդ գընա, ես ալ իմ ուզած ․․․ եւ Բրիքէ պիտի ընտրէ կա՛մ քեզ հետեւիլ կամ ինծ ընկերանալ։

—Աստ՞նկ չնորհակալ կըլլաս կեանքդ ազատելնուս ․․․

—Շնորհակալ եմ ․․․ բայց չեմ կըրնար նաեւ մոռնալ թէ առանց Բարիյեռնի մեզի չպիտի գտնէիր։

—Իրաւունք ունի, ըսաւ Բրիքէ։

Պարուչլ մռմռաց.

—Հետդ տար քու չունդ ․․․ եթէ մեզ նեղէ, գիտեմ անկից ազատելու ճարը։

Եւ տղայք մեկնեցան։ Ճամբան հազիւ երկու հարիւր մէթր հեռի էր այն թաւուտներէն յորս Պերթին և Շարլօ ինկած էին խոնջութենէ և քիչ մնացեր էր որ մեռնէին։

Գիշերը կանցնէր։ Այգն հեռուանց կը տարածէր իր գորշագոյն մէգերու քօղն ձիւնապատ գիւղանկարին վրայ, երբ անտառին եզրն հասան։

Ամենքն ալ չատ յոգնած էին։

Ֆերոն անուն աւանի մը մէջ կանգ առին և պանդոկի մը մէջ ասպնջականութիւն խնդրեցին։ Սահմանագլխի երկիրներու մէջ թափառայածիկք հազուագիւտ չեն։ Բազմաթիւ ծեր և երիտասարդ անգործ գործաւորք անդադար կը թափառին երկրին մէջ։ Պանդոկը բացուեցաւ իրենց։ Արդէն, Պարուչլ և Բրիքէ ալ չէին մուրար։ Պարուչլ ծախսերը կը վճարէր և Բրիքէ, միամտաբար, կը թողուր որ իր ապրուստն հայթայթէն։

Բայց Շարլօ իր գաղափարէն չէր բաժնուեր։ Չէր ուզեր թողուլ որ իր բարեկամը Պարուչլի ընկեր մնայ։

Երբ առանձին մնացին և Շարլօ կըրցաւ առանց մէկուն վրայ հասնելուն խօսիլ անոր, անկիւն մը քաշեց զայն և ըսաւ.

—Բրիքէ, գրպանիդ մէջ չի՞ գտա՞ր ուրեմն նամակս ․․․

—Այն նամա՞կն որուն մէջ կ'ըսէիր ինծ որ Պարուչլը թողում։

—Այո։

—Ինչո՞ւ զայն թողում։ Շատ առատաձեռն է, ինչպէս քիչ ատենէն պիտի տեսնես։ Եւ ստակ չահելու չատ աղբիւրներ ունի։ Բան մը պակաս չենք ունենար։ Անկողիններու մէջ կը պառկինք։ Որչափ անօթի ըլլանք՝ կուտենք։ Ուզածնուս չափ կը հանգստանանք։

—Ես գիտեմ, ըսաւ Շարլօ, Պարուչլի աղբիւրները։ Երբեք հարցուցա՞ծ ես ինքնիրենդ թէ ի՞նչպէս ձեռք կը ձգէր այդ ստակը։

—Շատ աղէկ գիտեմ ․․․ կ'աչխատինք ․․․

—Ի՞նչով, ըսաւ Շարլօ զարմացած։

—Գիւղերուն մէջ ներկայացումներ տուինք։ Թմբուկով կը ծանուցանենք մեր ժամանումը, սայլատուն մը կը վարձենք։ Պարուչլ ծանր բաներ կը վերցունէ։ Գիտես որչափ զօրաւոր ըլլալը։ Անոնցմով կը խաղայ։

—Եւ դուն ի՞նչ կ'ընես այդ միջոցին։

—Ես խեղկատակ բաներ կը պատմեմ ներկայից։

—Ստակ կը վաստկի՞ք։

—Իւրաքանչիւր ներկայացման մինչեւ երեսուն և քառասուն սու չահ կ'ըլլայ։

—Մանթի չրջակայները ձեզի թողլէս ի վեր ատանկ քանի՞ ներկայացումներ տուած էք։

—Երեք։

—Ամենը վեց ֆրանք կ'ընէ, և քիչ մը առաջ Պարուչլի քսակին մէջ ոսկիներ տեսայ։

—Մանթի մէջ քսակ մը գտաւ։

—Մտիկ ըրէ, Բրիքէ, ըսաւ Շարլօ ծանրաբար, կասկած մը ունիմ զոր քեզ պիտի հաղորդեմ։ Երբ ի Մանթ՝ Սէնի մօտ փոսի մը մէջ բացօթեայ պառկած էինք, մեր գտնուած տեղէն ոչ չատ հեռի պարտիզպան մը սպանուեցաւ ․․․

—Պանդոկապետը ատոր վրայ խօսեցաւ մեզի։ Կը յիշեմ որ Պարուչլ սրտմտեցաւ Բըլէ Մանթէի մէջ ոճիրը կարդալով։ Ըսաւ թէ մարդասպանը կառափնատի արժանի է։

—Լա՛ւ, ես ապահով եմ թէ մարդասպանը Պարուչլն է։

—Պարո՛ւչլ։

Եւ Բրիքէ ամգունեցաւ։ Եւ սարսափահար կը դիտէր իր Շարլօ բարեկամը։

Սա՞ երկու խօսքով բացատրեց նմա թէ ի՛նչ բանի վրայ կը հիմնուէին իր կասկածներ։ Եւ պիտի չարունակէր, երբ յանկարծ Բրիքէ, որ ինքզինքը գտած էր, ճչիւն մը արձակեց։

(Շարունակելի)

գործոց նախարարին երթալով, յանուն ֆրանսական կառավարութեան ցաւ յայտնեց Փանթէոնի դէպքին համար, և նախարարը պատասխանեց թէ Ֆրանսայի դեսպանին այս ձեռնարկ կը համարի նոր ապացոյց ֆրանսական կառավարութեան բարեկամական զգացմանց։ «Ոչ ոք, ըսաւ, քանի մը մոլորեալներու անխորհուրդ գործին համար պատասխանատու կրնայ բռնել այնպիսի ազգ մը որ վեհանձնօրէն իւր արիւնը թափած է Իտալիոյ բարօրութեան համար»։

Ի ՌՈՒՍԻԱ

Փեթերսպուրկէ գերման լրագրի մը կը ծանուցուի թէ պատերազմական նախարարութիւնն եօթն միլիոն րուպլ ծախսելով 600 վերստ երկարութեամբ ճամբայ շինել տուած է Վիլնայի, Կրոտնոյի, Քովնոյի և Մոհիլէվի նահանգաց մէջ, որք Ռուսիոյ արեւմտեան սահմանաց վրայ կը գտնուին։ Այս ճամբայներ այնպէս շինուած են, կամուրջներն այնպէս ձգուած են որ ի հարկին անմիջապէս կրնան վերածուիլ երկաթուղւոյ, միայն փայտեայ ձողերն և երկաթները զետեղելով։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՄԱՐՈՔ

Հոկտ. 1ին Մարոքի եզերաց վրայ ի Քապարէզա սպանիական բերդին պահապան զօրքերն և Մաւրիկ Արաբներ հրացանաձգութեամբ կռուեցան պահ մը։ Սպանիացիք հետազօտիչ զօրախումբ մը ղրկեցին, բայց բան մը չիմացուեցաւ։

Մարոքցի զօրաց կողմէ Մէլիլայի սպանիական անջատ բերդին վրայ յարձակումն սպանիական մամուլը կը զբաղեցնէ մեծապէս։ Բնաւ պատճառ չկար այսպիսի յարձակման մը։ Մարոքի վեհապետը լիակատար գոհացում պիտի տայ եղեր և զօրք պիտի ղրկէ եղեր ապստամբները նուաճելու։ Աւելորդ է ըսել թէ սպանիական դեսպանը բողոք բարձած է Մարոքի կառավարութեան։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Ինչպէս հետեւեալ ցուցակէն կ'երեւի, տարւոյս սկիզբէն ի վեր Օսմ. թուղթեր դէպ ի վար հակում մը ցուցած են.

	Ի ԼՈՆՏՈՆ Յունվ. 2	Ի ԼՈՆՏՈՆ Հոկտ. 5	Ի ՓԱՐԻԶ Յունվ. 2	Ի ՓԱՐԻԶ Հոկտ. 5
Ա. կարգ (Սէրի)	43	41 1/2		
Բ. »	23 5/8	21 3/4	23·50	21·75
Գ. »	18 5/8	17 5/8	18·75	17·82
Դ. »	18 68	17·68	18·90	17·95
Օսմ. Պանքա	14·62	12 1/8	616·25	558·75
Մաքսատան			466·25	445
Փրիօրիթէ			408·75	408·75
Երկաթուղի			78·50	64·50
Ռէժի			336·—	345·—

Ի բաց առեալ Ռէժին որ քիչ մը բարւոքեր է, և Փրիօրիթէն որ անփոփոխ է, միւս ամեն թուղթեր ինկած են։ Այս անկում ո՛չ անօսան տարեւելեան գործոց վիճակին կը վերագրուի որքան սեղանաւորական հրապարակին խճողեալ կացութեան։ Այս վիճակ դեռ քանի մը ամիսներ կարող է տեւել։ —Եթէ ֆրանսական բացառիկ համակրանքը չըլլէր, արդի հանգամանաց մէջ ռուսական նոր փոխառութիւնն անգամ չէր կրնար յաջողիլ, կ'ըսուի։ Այս նոր փոխառութեան հանուելովը, հրապարակին վիճակն աւելի պիտի ծանրանայ, թղթոց մեծ պաշար մը աւելնալով կեցող անսպառ պաշարներուն վրայ։

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՊՈՒԼԱՆԺԷ

Օրինաւոր տիկին Պուլանժէ, որ իւր Վէրսայլի բնակարանէն բացակայ էր մի քանի օրէ ի վեր իւր անդրանիկ աղջկան հետ միասին, երբ վերադարձաւ, իւր ծերունի սպասուհին իրեն մատոյց երկու հեռագրեր, որք տիրուհւոյն բացակայութեան միջոցին եկած էին։ Տիկինը զանոնք բանալով կարդալուն պէս մարեցաւ ինկաւ։ Այն գիշեր ուրիշ երկու անգամ ալ մարելիք եկաւ վրան։ Ինք և իւր դուստր խոր սգոյ մէջ մնան։ Արդէն Պուլանժէ զօրավարին Տիկին Պառոնուհի Պօնմէնի անձնատուր լինելէն ի վեր Տիկին Պուլանժէ և իւր դուստր ընկերութեան մէջ չէին երեւեր այլ եւս։

ԳԵՐՄԱՆԻ ԱՓՐԻԿԷ

Վիսման հազարապետ Արեւելեան Ափրիկէի գերմանական գաղթավայրէն պիտի դիմէ դէպ ի Նեղասի հովիտն, Սուլտանցիներ զինուոր գրելու և Արեւելեան Ափրիկէի գերմանական բանակին մէջ ծառայեցնելու համար։ Այս Սուլտանցի զօրքերով պիտի լեցուի պակասն որ գերմանական զօրագնդին մէջ յառաջ եկած էր վերջերս, Ուհէհէ՚ բռնած տեղը կրուած գերմանական պարտութեամբ։ Նոր զինուորագրուած Սուլտանցիներուն զինավարժութիւնը ժամանակ մը պիտի տեւէ ընդ տնօրէնութեամբ Վիսման հազարապետին, որ հետեւապէս պիտի յապաղեցնէ իւր յառաջխաղացութիւն դէպ ի Վիքթօրիա Լիճը։ Գերմանք կը կարծեն թէ անգլիական իշխանութիւնք անուղղապէս պիտի արգիլեն Գերմանաց Սուլտանի մէջ զօրք գրելը։

Ի ՓԱՐԻԶ

Ժիմնազ թատրոնն Հոկտ. 1 ի գիշերը ներկայացուց Ալֆոնս Տոդէի գաւեշտն Նումա Ռումէստան, որ Օտէօնի թատրոնին մէջ մեծաւ յաջողութեամբ ներկայացուած էր արդէն։ Այս խաղ Տօտէի ամենէն հետաքրքրաշարժ վէպերուն մէկէն առնուած է, Նումա Ռումէստան մասամբ փայլուն մասամբ եղերերգական պատմութիւնն է յեղափոխութեանց հոսանքին մէջ յառաջ եկած ասպարէզի մը, որ անակնկալէ մը ուրիշ անակնկալի մը կը տանի, և որոյ վրդովիչ դէպքերն և արկածներն, յաջողուածք եւ ձախողուածք, վայրկենապէս իրարու կը յաջորդեն և կ'անհետին։ Այս խաղ կարի ի դէպ կու գար Պուլանժէի ինքնասպանութեան հետեւեալ օրն, և զուգակշիռն այնքան զգալի էր որ բոլոր ներկայք գիտեցին և ջերմապէս ծափահարեցին։

ԱՒՍՏՐԱԼԻԱ

Վիքթօրիայի անգլ. գաղթակզութիւնն (յԱւստրալիա) ժամանակէ մ'ի վեր կը յուզուէր այն խնդրով թէ կանայք պէ՞տք է արտօնուին երեսփոխանական ընտրութեանց մէջ քուէ տալու։ Այնքան բուռն ընդդիմութեան բախեցաւ այս առաջարկ որ գաղթականութեան նախարարութիւնն, որ այն մտօք օրինական ծրագիր մը մատուցած էր Խորհրդարանին, հարկադրեցաւ ինքնին ետ առնուլ զայն։

ՊԱՐՍՔ

Արեւապաշտ Պարսք, որոց հետ գործ ունէին Նախնիք, Պարսկաստանի այն հին ժողովրդեան մնացորդք, որ կ'ապրէր Յազկերտի և Շապուհի օրով, այսօր Պոմպայի կողմերն ստուար գաղթականութիւն մը կը կազմեն, հոն գաղթած լինելով երբ ո՛չ եւս կրցան իրենց մոգական կրօնը պահել Պարսկաստանի մէջ։ Զտեալ մաքրեալ կրօնով մը, այս հին հասարակութիւն Հնդկաստանի ամենէն զարգացեալ եւ յառաջացեալ ժողովուրդն է այսօր, և Վիքթօրիա թագուհւոյն հպատակաց ամենէն բարեկեցիկ մասը կը կազմէ ի ծայրագոյն Արեւելս։ Անգլիացիք գովեստիւ կը խօսին նաեւ այս Պարսից (որք Փարսի կը կոչուին) բարոյականին և ողջմտութեան վրայ։

Անգլիոյ մէջ բնակեալ Պարսից չահագրգիռ պաշտօնում մը տեղի ունեցաւ անցեալ չորեքշ. ի Մէյֆէրէտ, տօնելու համար իրենց «Փաթէթի»ն, կամ Ամանորը։ Ժողովոյն գլխաւոր ներկայք էին փարսի հասարակութեան երեւելիներէն Պ. Տ. Նաօրոճի, Պ. Մ. Մ. Պունակրի եւ Տքթ. Քափատիա։ Միջօրէէն ետքը Թէմզս գետին վրայ հաճելի պտոյտ մ'ընելէն ետքը, պանդոկի մը մէջ հացկերոյթի մը մասնակցեցան, յորում Պ. Նաօրոճի բաժակ առաջարկեց «Թագուհի-կայսրուհւոյն» կենաց։ Ներկայք ոտք ելան անմիջապէս, և ամենայն եռանդեամբ երգեցին «Տէր պահպանէ զթագուհին» անգլ. երգին կիւզերաթի բարբառով [illegible]։ [illegible] բաժակ առաջարկեցաւ կայսրի իշխանին և արքայական ընտանիքին միւս անդամոց կենաց, բաժակ զոր նմանապէս խանդավառութեամբ ըմպեցին այս Ասիացիք։ Պ. Պունակրի բաժակ առաջարկեց «Հնդկաստանի փոխարքային և ի մասնաւորի Պոմպայի կուսակալին կենաց», քանի որ Պոմպայ է գլխաւոր նահանգն ի Հնդկաստան ուր հաստատեալ են Պարսք։ Իւր բանախօսութեամբ յայտարարեց թէ Պարսք ո՛րչափ երախտապարտ են այն մեծ յառաջդիմութեան համար զոր կրցած են ընել ընդ անգլ. պաշտպանութեամբ։ Տքթ. Քափատիա եւս չեշտեց թէ Պարսք գոհ են իրենց արդի վիճակէն, Պարսկաստան դառնալու կամք չունին բնաւ, և պատիւ կը համարին անձնուէր բարեկամ լինել անգլ. ազգին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եգիպտոսի առաջնորդ Գեր. Գէորգ Ծ. վրդպ. Իւթիւճեան ի մօտոյ իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի, կը լսենք թէ Խառն Ժողովն իւր այս օրուան նստին մէջ նկատողութեան պիտի առնու նաև Պատրիարքական Փոխանորդի ընտրութիւնը։

Նախորդ Քաղաքական Ժողովոյ դիւանն երէկ Պատրիարքարան գնաց և զբաղեցաւ մէկ քանի ատենագրութեանց վաւերացմամբ։

Նորակազմ Տնտեսական Խորհրդոյ անդամներէն Յովակիմ էֆէնտի Յովակիմեան և Արմենակ էֆէնտի Մանուկեան հրաժարական տուած են։

Պրուսայի առաջնորդ Գեր. Տ. Բարթողիմէոս Ս. Արքեպիսկոպոս, որ ժամանակէ մը ի վեր հոս կը գտնուի մայրաքաղաքիս մէջ և հրամանաւ Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հօր՝ այցելութեամբ կը մխիթարէ զբարեպաշտ ժողովուրդ Ս. Եկեղեցւոյս, հանդերձեալ է Ս. պատարագ մատուցանել յառաջիկայ կիւրակէ, սեպտ. 29, Վարագայ Սրբոյ Խաչի տօնի առթիւ։

Ուստի կը ծանուցանեմք զայս ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։

Ի դիւանէ Թաղ. Խորհրդոյ
Գուզկունճուքի

Ատենադպիր — Ատենապետ
Պ. Ց. ՍԵՐՎԵՐԵԱՆ — Հ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ
1891 սեպտ. 25

ԱՅՏԸՆԵԱՆ ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌ

Վիեննայի Մխիթարեան Միաբանութեան Աբբահայր Հ. Արսէն Այտընեան Գերապայծառ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, մայրաքաղաքս հասաւ աւստրիական [illegible] շոգենաւով, ուղեկցութեամբ Իզմիրի Վիեննական Մխիթարեանց մեծաւոր Հ. Թադէոս վարդապետ Թորնեանի(*)։

Այտընեան Գերապայծառ քանի երեք օր մնացած է յԻզմիր և այցելած է նաև Այտըն։ Երկու քաղաքաց մէջ ալ Գեր. Աբբահայրը մեծ պատուով հիւրընկալուած է և բազմաթիւ այցելութիւններ ընդունած է ազգայնոց և օտարաց։

Իզմիրի առաջնորդ Գեր. Ներսէս Ծ. վարդապետ Ասլանեան Մխիթարեանց վանատունը գնացեր է յայցելութիւն Գեր. Աբբա Հօր որ փոխադարձ այցելութիւն տուեր է Գեր. Ասլանեան Հօր յառաջնորդարան։ Այտընեան Գերապայծառին բարի գալուստ մաղթելու գնացեր են նաև Տ. Ազարեան Պատրիարքի ներկայացուցիչ Ղուկաս վարդապետ Տէրտէրեան, աւստրիական հիւպատոսն և քաղաքին լատին արքեպիսկոպոսը։ Այս վերջնոյն հրաւիրանօք, Գեր. Աբբահայրն՝ Իզմիրի Լատինաց մայր եկեղեցւոյն մէջ ձայնաւոր պատարագ մատուցեր է ի ներկայութեան յոգնախուռն բազմութեան ամեն ազգի ժողովրդեան։

Այտընեան Գերապայծառ երկուշաբթի մայրաքաղաքս մնալէ յետոյ, Վիեննա պիտի ուղեւորի Դրիեստէի ճամբով։

Էմիրգեան և Իւթիւճեան ընտանիքներն իրենց խորին շնորհակալիքը կը յայտնեն ամեն անոնց որք ներկայ գտնուելով հանգուցեալ ՕՐ. ՄԱՔՐՈՒՀԻ ԷՄԻՐՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան և թաղման, ցաւակցութիւն յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ Ի ԲԱՐԻԶ

Բարիզու Վօլթէռ լրագիրը համակրանօք կը ծանուցանէ Տիգրան Չուհաճեան էֆէնտիի ժամանումն ի Բարիզ։

«Արեւելեան երաժշտապետաց ամենէն հռչակաւորը՝ Չուհաճեան էֆէնտի, կ'ըսէ Բարիզեան թերթը, ժամանեց քաղաքս։ Սա հեղինակ է բազմաթիւ սիրուն օբերէթներու, ընդ որս Հօր հօր աղա, որոց երգերը այնքան ժողովրդական են յափունս Վոսփորի, որպէս են առ մեզ Օտրանի՝ Մասքոթը և Միս Էլիէթի երգերը։ Չուհաճեան էֆէնտիի նուագախաղերը շատ անգամ ներկայացուեր են ի Կ. Պոլիս, ի Զմիւռնիա և այլուր։

«Այս առաջին անգամ է որ արեւելեան երաժշտապետը կ'այցելէ [illegible]։»

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Բէօօլթէնճէլի օսմանեան հիւպատոսարանին քանչլէրը անուանեցաւ հիւպատոսական գործոց դիւանի քարտուղարներէն Մեհմէտ Ալի պէյ։

Լէմնոս կղզւոյն նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Ալթէֆ պէյ, ընդհանուր դատախազի նախկին օգնական Կիւմիւլճինէլի։

Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Պէրութի նորքին ապրանաց մաքսատան տնօրէն Զէքէրիեա Մազլում պէյի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Իսմէթ պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Խումս գաւառին (Ափրիկեան Տրիպոլիս) կառավարիչ ու զինուորական հրամանատար Միրլիվա Քեամիլ փաշայի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ֆրանսայի հեռագրական և թղթատարական նախարարին և այլ և այլ կարգի պատուանշանք նոյն նախարարութեան գլխաւոր պաշտօնէից ոմանց։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Պետական Խորհրդոյ նախնական դատարանին օգնական անդամներէն Ֆէրիտ պէյի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Քաղաքապետ Վսեմ. Ըրտվան փաշա երէկ կայս. պալատ գնացին և ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

—Շքօտրայի նորընտիր կուսակալ և զինուորական հրամանատար Ֆէրիդ Ապտուլքէրիմ փաշա երէկ կայս. պալատ գնաց և իւր նոր պաշտօնին համար շնորհակալութիւն մատուցանելով, արժանացաւ կայս. մեծարանաց։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ և անգլիական դեսպանատան առաջին թարգման Սըր Ա. Սանտիսըն երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

(*) Հ. Թադէոս վարդապետ Թորնեան հմուտ եկեղեցական մ'է և հեղինակն ՀԱ. ՏԸՆՏԻՐ ԸՆԹԵՐՑՈՒԱԾՈՑ ի մատենագրութեանց Նախնեաց գործոյն որուն առաջին հատորը լոյս տեսաւ այս օրերս Վիեննայի տպարանէն։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

Յունաց Պատրիարքին ընտրութեան համար, Պատրիարքարանի կողմէ հրաւիրագրեր ուղղուած են Սինոդին, քաղաքական ժողովին և այլոց։ Ընտրութիւնը պիտի կատարուի մէկ քանի օրէն։

ԽԱԼԻՏ ՊԷՅ

Վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազ Խալիտ պէյ, որ Կրետէի դատական քննիչ կարգուած է, վաղը Կրետէ պիտի ուղեւորի։ Խալիտ պէյի պաշտօնը պիտի տեւէ հինգ-վեց ամսոյ չափ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Առողջապահական վարչութիւնը հետեւեալ շրջաբերական հեռագիրն ուղղած է.

Առողջապահական ժողովոյ որոշմամբ, Եամպուի նաւահանգստէն եկող նաւերուն համար դրուած տասնօրեայ քարանթինան այսօրուընէ սկսեալ պիտի գործադրուի նաեւ Արաբիոյ բոլոր ծովեզրին համար մինչեւ Ճիտտէ և Քունֆուտա։

Ընդհ. [illegible]
ՏՔԹ. ՔՕԶՈՆԻ

Կ. Պոլիս, 24/6 Հոկտ. 1891

—Սեպտեմբեր 22էն մինչեւ 23 Հալէպի մէջ հնտախտի ոեւէ դէպք չէ պատահած։

ՏԷՏԷ-ԱՂԱՃ ՍԷԼԱՆԻԿԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Յայտնի է որ մինչեւ ցարդ տասն երկու ձեռնարկուք տարբեր առաջարկներ մատուցած են կայս. կառավարութեան՝ Սէլանիկի Կ. Պոլսոյ հետ միացման համար, Տէտէ-Աղաճէ մինչեւ ի Սէլանիկ երկաթուղւոյ մը միջոցաւ։ Բայց կ'երեւի թէ եղած առաջարկութիւնները յաջող ելքի մը յանգելու հանգամանքը չունին։ Վերոյիշեալ երկաթուղւոյ մենաշնորհը խնդրող անձանց մէջ են Պետրոս պէյ Մարկոսեան, Պ. Տէյքօր, Օտիպեր, եւլն։

Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Վսեմ. Թէվֆիգ փաշայի հրամանաւ՝ սոյն նախարարութեան ժողովը յիշեալ տասներկու առաջարկութեանց վրայ ընդարձակ տեղեկագիր մը պատրաստած է, որ այսօր կամ վաղը նախարարաց խորհրդոյն պիտի մատուցուի։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարնոյ կուսակալ Հասան Խայրի փաշա, որ քննական պտոյտ մը կատարելու համար Թորթում կը գտնուէր, նոյն գաւառակին վերաբերեալ քննութիւնները կատարելէ յետոյ, Քէսքիմ և անտի Սպեր գնացեր է։

—Դ. զօրաբանակին հրամանատար Զէքի փաշա, որ Համիտիյէ հեծելագունդերու կազմակերպութեանն համար Պայազիտ գաւառակին մէջ կը գտնուէր, Անթապէն Տիատին գաւառակը գնացեր է։

—Կարնոյ վերաքննիչ ատենին ընդհանուր դատախազ Ահմէտ Լութֆի էֆէնտի Հասան Գալէ գնացեր է, ուր դատարանաց վիճակը քննելով հանդերձ, ներկայ գտնուեր է նաեւ տասանորդի տուրք վարձակալութեան տըրուելու գործին։ Ահմէտ Լութֆի էֆէնտիի ջանիւք մէկ օրուան մէջ հարիւր հազար ղրուշի տասանորդի տուրք վարձակալութեան տրուեր է նախորդ տարուան գնով։

—Ըստ տեղեկութեանց Սաատէթի, Աղչէտաղի գայմագամին կողմէ ձեռք առնուած միջոցներուն շնորհիւ ետ առնուեր են այն անասուններն, որք յափշտակուած էին Կիւրինի ժողովրդեան ձեռքէն։ Յափշտակողներէն Ալի անուն մարդ մը եւս ձերբակալուեր է։ Այդ միջոցին ձերբակալուեր է նաեւ Մէհմէտ անուն չարագործն, որ հինգ տարիէ ի վեր Ամաթլու գիւղին շրջակայքը կասպատակէր։

—Բաբերդէն կը գրեն թէ նահանգին հունձքն այս տարի առատ կարծուելով, շատ տեղեր տասանորդի տուրքը թէև յաւելումներով վարձակալութեան տրուեր է, սակայն կալի ժամանակ հունձքի առատութիւն չէ տեսնուեր և այս պատճառաւ արմտեաց գինը բաւական բարձր է։

—Եւդոկիոյ այս տարուան տասանորդի տուրքն անցեալ տարուընէ 334,900 ղրուշի աւելութեամբ վարձակալութեան տրուած է։

—Տրապիզոնի վերաքննիչ ատենին ընդհանուր դատախազ Խուլուսի էֆէնտի, որ պաշտօն ունէր Բաղէշի նահանգին մէջ ինչ ինչ քննութիւններ կատարել, իւր պաշտօնն աւարտելով Բաղէշէն ճամբայ ելեր է Տրապիզոն երթալու համար։

—Բաղէշի գաւառական լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Ճապաղջուրի գայմագամ Հիւսէյին Րիւշտի էֆէնտի հրաժարեցուցուելով Բաղէշ գնացեր է, որովհետեւ ժողովրդեան կողմէ բողոքներ եղած էին իրեն դէմ։ Կինճ գաւառին թղթակցութեանց տնօրէն Մուսթաֆա Սաֆվէթ էֆէնտի Ճապաղջուրի գայմագամութեան փոխանորդ կարգուեր է։

ԵՒՄԷՆ

Կ'իմանանք թէ Հիճազի նախկին հրամանատար Ահմէտ Ֆէյզի փաշա որ նոյն պաշտօնով Եէմէն ուղեւորած էր, ի Սանաա հասեր է։

[illegible] շոգենաւով 2000 է աւելի զօրք և ռազմամթերք Հօտէյտա հասեր և անտի Եէմէն ղրկուեր են։

Մախսուսէի [illegible] շոգենաւը անցեալ օր Զմիւռնայէն ճամբայ ելեր է Ուշագի և Սանտըգլըի բէտիֆի վաշտերով Եէմէն երթալու համար։

«ՀՕՏԷՅՏԱ» ՇՈԳԵՆԱՒ

«Լսաեան Ռունճեան եւ Ընկերութեան» նոր գնած Հօտէյտա շոգենաւն երկուշաբթի օրը Ափրիկեան Տրիպոլիս ուղեւորեցաւ։ Այս շոգենաւ մայրաքաղաքէս առած նոր զինուորներէն զատ, Նիկոմիդիայէն, Մուտանիայէն, Պանտրմայէն, Անթալիայէն եւ Ալայիէէն զինուորներ առնլով Ափրիկեան Տրիպոլիս պիտի փոխադրէ զանոնք։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ

Գերմանական դեսպան Պարոն Ռատովից, որ մէկ քանի օրէ ի վեր Պրուսա կը գտնուէր, երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս դարձաւ դեսպանատան պահակ շոգենաւով։ Դեսպանին մեկնած ատեն թէ՛ ի Պրուսա և թէ՛ ի Մուտանիա արժանավայել պատիւներով ողջերթ մաղթուեր է տեղական կառավարութեան կողմէ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Երէկ առաւօտ Բերայի յունաց Այի Դրիատա եկեղեցւոյն մէջ տեղի ունեցաւ Աղեքսանդրա Մեծ-Դքսուհւոյն հոգեհանգստեան արարողութիւնը։ Պատարագիչն էր Բերայի յունաց քարոզիչ Տ. Կեննատիոս բազմաթիւ եկեղեցականներէ շրջապատեալ։ Եկեղեցին սեւերով պատած էր։ Եպիսկոպոսական աթոռոյն հանդէպ [illegible] սեղան մը դրուած էր՝ անկիւնները չորս ահագին կերոններով։ Եկեղեցւոյն դասը հրաւիրելոց յատկացուած էր։ Վեհ. Սուլթանի կողմէ ներկայ էին կայս. պալատան բժշկապետ Վսեմ. Մավրոեէնի փաշա, Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Տատեան Վսեմ. Յարութիւն փաշա և Խարիճիէի արարողապետ Իպրահիմ պէյ, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ ներկայ էր Վսեմ. Քոստաքի Անթօբուլօ փաշա եւ Արտաքին գործոց նախարարին կողմէ՝ Միքայէլ էֆէնտի Կիւլլապեան։ Յունաց Պատրիարքարանի ներկայացուցիչն էր Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Քոնսթանթին։

Հելլենական դեսպան Պ. Մավրոկորտաթօ ներկայ էր դեսպանատան և հիւպատոսարանի պաշտօնէից հետ։ Նոյնպէս դեսպանական մարմնէն ներկայ էին՝ ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ, ընկերակցութեամբ Պ. Պ. Մաքսիմոֆի, Ջմիանոֆի և Սփէնչի՝ թարգմանք նոյն դեսպանատան, անգլիական դեսպան Սըր Ուիլեըմ Հուայթ, ընկերակցութեամբ Սըր Ալֆրէտ Սանտիսընի, գերմանական դեսպանատան խորհրդական Պ. Վինքլէր՝ ընկերակցութեամբ թարգման Պ. Թեսթայի, իբր ներկայացուցիչ Պ. տը Ռատովիցի որ բացակայ է, աւստրիական դեսպանատան կողմէ Պառոն տը Քալ և սերպիական դեսպան Պ. Նովաքովիչ։ Յունաց երեւելիք դրեթէ ամբողջովին փութացած էին ներկայ գտնուիլ սոյն արարողութեան։ Բազմաթիւ կանայք, յորս սերպիական դեսպանուհի Տիկ. Նովաքովիչ։

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ

Կրթական Նախարարութեան ժողովոյ որոշմամբ Իրաւագիտական վարժարանի ուսմանց ծրագրոյն մէջ բարեփոխութիւնք եղած են։ Ըստ այնմ Գրագիտութիւնը, Հոգեբանութիւնն և Տնտեսագիտութիւնը վերցուած են ուսմանց ծրագրէն, որովհետեւ Գրագիտութիւնն արդէն աշակերտներն ուսած են բարձրագոյն վարժարանաց մէջ, իսկ Հոգեբանութիւնն և Տնտեսագիտութիւնը դատաւորութեան համար պատրաստուող աշակերտաց անչափ պիտանի չեն համարուած։ Նոյնպէս որոշուած է յետ այսորիկ մտից քննութեան ատեն ուսմանց ծրագրոյն համաձայն ընթանալ։

—Վարժապետանոցին մէջ նոր կարգ մը եւս պիտի հաստատուի մասնագիտութեանց համար։

—Կրթական Նախարար Զիւհտի փաշա երէկ Սուլթանիյէ վարժարանն այցելեց և հրահանգներ տուաւ։

—Այս տարի Լեզուագիտական վարժարանէն տասը էֆէնտիներ վկայական ստացան։ Ասոնք երէկ Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշայի ներկայացան և Ն. Վսեմութիւն ի ներկայութեան վարժարանին վերատեսչին ու տնօրէնին՝ ուսուցիչներուն յանձնեց իրենց վկայականներն, իւրաքանչիւրին մեծարանաց խօսքեր ուղղելով։ Այս առթիւ բարեմաղթութիւնք եղան վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

Վկայական ստացողներն են՝ Բ. Դրան Թարգմանութեանց սենեկի քարտուղարներէն Իսաք էֆէնտի, Մալիյէի Թարգմանութեանց դիւանի քարտուղարներէն Հալիմ պէյ, Մաքսային վերատեսչութեան Թարգմանութեանց սենեկի քարտուղարներէն Աբրահամ էֆէնտի, Խարիճիյէի Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Նիմէթ պէյ, Ելմտական ժողովոյ տեղեկագրերու դիւանին քարտուղարներէն Վահիպ պէյ, Բ. Դրան Թարգմանութեանց սենեկի քարտուղարներէն Նուրի պէյ, առաջին ընդհանուր դատախազի դիւանին քարտուղարներէն Եորկի էֆէնտի, Բ. Դրան Թարգմանութեանց սենեկի քարտուղարներէն Սէլիմ էֆէնտի, Մալիյէի տասանորդի տրոց վարչութեան քարտուղարներէն Սիւրէյա պէյ և Մալիյէի Իրաւագէտ խորհրդականաց դիւանի քարտուղարներէն Րիզա էֆէնտի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թագվիմի Վէքայիէն քաղուած)

Ռէթիմնօի իսլամ և քրիստոնեայ երեւելիք հանրագիր մը մատուցանելով ի կայս. պալատ շնորհակալութիւն մատուցած էին այն միջոցներուն համար, զորս Կրետէի կուսակալի փոխանորդ Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշա ձեռք առած էր մարդասպանութեան դէպքերն արգիլելու նպատակաւ։ Այս հանրագրոյն վրայ Վեհ. Սուլթանն հրամայած է Իւր կայս. բարեներն հաղորդել նոյն հանրագրին ստորագրողներուն, որք այդ առթիւ երկու հեռագրով, ուղղեալ ի կայս. պալատ, կրկին անգամ շնորհակալութիւն մատուցած են։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ Պրուսայի նահանգին Եէնիշէհր գաւառակին Իզնիկ (Նիկիա) գիւղախումբին մէջ գտնուող վրանաբնակ Գարաթէքէլու Աշիրէթին մէկ մասը բնակութիւն հաստատէ նոյն գիւղախումբին Եսիբիւքլէր և Պօյալըճա գիւղերուն մէջտեղ գտնուած Բէլինլի անուն պարապ հողերուն վրայ և այդպէս կազմուելիք գիւղը Մահմուտիյէ կոչուի։

—Մօնիթէօռ Օթթօման լրագիրն իւր անցեալ շաբաթ օրուան թուոյն մէջ հրատարակած էր թէ չարագործք ոմանք Երէնքէօյի և Ֆէնէր Պաղչէի միջեւ երկաթուղւոյ գիծերը հաներ են և իբր թէ կառախումբին մեքենավարը տեսնելով, կառախումբը կեցուցեր եւ Հայտար Փաշայի պաշտօնէին դիմելով ճամբան շտկուեր է և թէ չարագործք ձերբակալուելու վրայ են։ Արդ, այդ լուր իբրև անտեղի և յերիւրեալ, կը հերքուի Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մէկ պաշտօնագրովը, որ կը ծանուցանէ թէ կատարուած քննութեանց համաձայն, ո՛չ գիծեր հանուած եւ ո՛չ ալ կառախումբն յապաղման ենթարկուելու դէպք մը պատահած է, և թէ շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, երկաթուղւոյ գծին ամեն կողմը կատարեալ ապահովութիւն կը տիրէ։ Նախարարութիւնը զայս ծանուցած է՝ ասիական երկաթուղեաց ընկերութեան չահագործման պատուիրակին մէկ տեղեկագրոյն վրայ։

—Տրապիզոնէն, Բաղէշէն, Տիարպէքիրէն, Վանէն, Ատանայէն, Քարբերդէն, Սեբաստիայէն, Կարինէն եւ Էնկիւրիէն զանազան թուականներով եկած հեռագրերու համաձայն, այդ նահանգաց մէջ եւս, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ ապահովութիւն և անդորրութիւն կը տիրէ։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԸ

Արեւել. երկաթուղեաց ընկերութիւնը կը հաղորդէ մեզ թէ եւրոպական կառախումբն այս առաւօտ մայրաքաղաքս ժամներ է առանց Եւրոպայէ ուղղակի կառախմբի, սուրհանդակի և ուղեւորի։ Կ'երեւի թէ ասոր պատճառն է Հունգարիոյ մէջ պատահած արկած մը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ

Ֆրանսական դեսպան Պ. Քամպօն՝ ընկերակցութեամբ Լօժիէ Վիլլար կոմսին՝ նախընթաց օր Վերին Վոսփոր երթալով, այցելութիւն տուաւ դեսպանաց ոմանց։

ՉԷՇՄԷ

Էվգաֆի նախարարութեան հաշուեթից և գանձմանց տնօրէն Իսմայիլ Հագգը պէյ, որ ի Չէշմէ իսլամ և քրիստոնեայ ժողովրդեան միջեւ ծագած հողային խնդիրը քննելու համար անդ գնացած էր, իւր պատրաստած տեղեկագրոյն մէջ, կ'ըսէ Թուրքէ, յայտարարած է թէ երբեմն ծագած այս կարգի խնդրոց պատճառներէն մին ալ ժողովրդեան տգիտութիւնն է, կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ այդ գաւառակին մէջ գտնուած վարժարանաց թիւն աւելցուի։ Բ. Դուռն եւս ձեռնարկած է կայս. այդ Իրատէին գործադրութեան։

ԱՄԲԱՍՏԱՆԻՉ ԱՏԵԱՆ

Թօմա, Արնավուտ Հասան, Մուսթաֆա, փախստական Ջէքէրիա, Ալի ու Հիւսէյին անուն աւազակներն, որք ասիական երկաթուղւոյ երկրաչափ Պ. Քէրսօնը, ի Նիկոմիդիա՝ Յակորն ու դարձեալ Յա-

կոր անուն ուրիշ անձ մը և ի Պրուսա Եէնիշէհր՝ Տիմիթրաքին լեռը տարած եւ փրկանք առած էին, նոյնպէս Շայկամը ագարակին մէջ Իտալացի Ճիվանին վիրաւորած ու կինն սպաննած էին, ձերբակալուած ու հարցաքննուած ըլլալով, Կ. Պոլսոյ ամբաստանիչ ատենին կողմէ իբրև ոճրագործ ամբաստանուած են և ի մօտոյ հրապարակաւ պիտի դատուին։ Ասոնց հետ կան նաեւ եօթն անձինք իբրեւ գողօնաթաքոյց։

——

ՀՐԵԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ

Ամերիկայ երթալու համար ի Կ. Պոլիս գաղթող Հրէից թիւն հետզհետէ աճելուն պատճառաւ, իրենց համար կարգեալ յանձնաժողովը մտադիր է ի Ղալաթիա վարձուած տներէն զատ ուրիշ մի քանի տուներ եւս վարձել ի Պոլիս։

Մէրսինի կառավարիչ Պէհճէթ փաշա մայրաքաղաքս եկած է։ Առողջապահական բարձրագոյն ժողովոյ դեր-նախագահ Տքթ. Արիֆ պէյ որ Հիճազ գնացած էր ուխտաւորութեանց առթիւ, այսօր ռուսական Ջօր շոգենաւով Կ. Պոլիս կը հասնի Աղեքսանդրիոյ ճանբով։

—Բեդրպուրկի օսմ. դեսպանատան նախորդ Բ. քարտուղար Վէլի պէյ որ Պաթաւիոյ հիւպատոս անուանուած է, իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

—Երէկ Պանտրմայէն և Մուտանիայէն մայրաքաղաքս բերուեցան 500 ի չափ նոր զինուորներ։

—Անցեալ երեքշաբթի գիշեր ի Ճիսրը Մուսթաֆա փաշա ջաղացք մը այրեր է։ Այս ջաղացք տեղւոյն հրամանատար Մէհմէտ Մուխլիս փաշայի սեպհականութիւնն էր։ Տեղական կառավարութիւնը կասկածելով որ այս հրդեհ չարագործաց ոմանց կողմէ դիտմամբ ձգուած է, քննութեանց ձեռնարկած է։

—Հեծելազօրաց 26րդ գնդին առաջին գումարտակին դեր տեղակալ Մէհմէտ էֆէնտի, հեծելազօրաց 29րդ գնդին երրորդ գումարտակին դեր-տեղակալ Մէհմէտ աղա, թէեւ քանիցս արբեցողութեան համար թեթեւ պատիժներու դատապարտուած, սակայն շարունակած ըլլալով իրենց զինուորական հանգամանքին անվայել ընթացից մէջ գտնուիլ, զինուորական պատժական օրինաց համաձայն, արտաքսուած են զինուորականութենէ։ Այս որոշում վաւերացած է Կայս. Իրատէով։

—Մախսուսէի Բէսմի Փօշ շոգենաւը Տրապիզոնէն մայրաքաղաքս բերաւ 1489 նոր զինուորներ։

—Վեհ. Սուլթանի լուսանկարչապետ Ապտուլլահ եղբարք անցեալ շաբաթ օր Սուլիմանիյէ շոգենաւին և Մէսուտիյէ ու Իճլալիյէ մարտանաւերուն լուսանկարները հանեցին։

ՏԻԿԻՆ ՍԱՆՏՐԷ ԲԱՔԱՌ

Այս համակրելի դերասանուհին, որ ամառնային ներկայացմանց միջոցին պատահած միջադէպի մը պատճառաւ, հըրաժարած էր Պ. Բլօտիւսի խումբէն, վաղը գիշերուան համար արտասովոր ներկայացում մը կազմակերպած է ի Նոր Թատրոն Բերայի։ Ներկայացման յայտագիրն է.

Հռմէրէ Բոյէրի նուագախումբին կողմէ.—L'Ingenue (լ'Էնժէնիւ) կատակերգութիւն մէկ արարուածով, Մէյլաք և Հալէվիի, զոր պիտի ներկայացունեն Պ. Պ. Տիւքառ, Տօրպան, Մարժինեօն, Օրիորդք Միյեու և Հերվէյ։—Mignon (Մինեօն)ի ընտրելագոյն մէկ կտորը՝ տիկին Բաքառի կողմէ, և ուրիշ երգեր ու օբէռէթի կտորներ զորս պիտի երգեն Պ. Վասթ, Օր. Վօրսըն, և Օր. Միյյու։ Տիկին Բաքառ պիտի ներկայացունէ նաև Պօէտի պարտիզպանին դերը։ Ներկայացումը պիտի աւարտի Ալֆրէտ տը Միւսէի (Le Caprice) Լը Քաբրիս կատակերգութեամբ։

Տիկին Բաքառ, որ Պոլսոյ Ֆրանսական թատրոնին գլխաւոր զարդն եղած է տարիներէ ի վեր, իրաւունք ունի հասարակութեան քաջալերութիւնն ակնկալելու, երբ՝ բաժնուած իր խումբէն՝ չուզեր տակաւին բաժնուիլ Բերայէն ու այս մեռեալ եղանակին մէջ այսպիսի սիրուն յայտագրով երեկոյթ մը կը կազմակերպէ։

ՎԱՀՐԱՄ ՍԸՎԱՃԵԱՆ

Վիեննայի Երաժշտանոցէն ելած կը ծանուցանէ յարգոյ հասարակութեան որ իրմէ դաշնակի դաս առնել փափագողք կրնան՝ անձամբ կամ նամակաւ՝ դիմել առ Պ. Գոմենտինկեր։

Մեծ փողոց Բերայի։ 1—10

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 6 հոկտ.—Ռուս լըրագրաց ըսածին նայելով, Կայսրն հրամայեր է այս ձմեռ արքունեաց մէջ պարահանդէս չի տալ և պէտք եղած գումարներ յատկացունել սովահար նահանգաց կարօտեալներու։—Ֆինլանտայի պաշտօնական լրագրաց հրատարակած Ուքազներուն համեմատ Ֆինլանտայի պետական քարտուղարը Ռուսիոյ շահուց վերաբերեալ ամեն օրինագիծ պարտաւոր է հաղորդել ռուս նախարարաց եւս։ Կայսեր հրամանագիրք, Ֆինլանտայի վերաբերեալ օրինագիծք, Ֆինլանտայի խորհրդարանին ներկայանալի ծրագիրք, Ֆինլանտայի ծերակոյտին որոշումներն ու պահանջները ռուս լեզուաւ պիտի հաղորդուին ընդհ. կառավարչին։ Պաշտօնեայք՝ համալսարան յաճախած ռուսեր կամ ռուս լեզուն գիտցող Ֆիններ պիտի ըլլան։

——

ՊՐՈՒՍԷԼ, 6.—Միսիրի սեւամորթ թագաւորն հպատակեցաւ Քոնկոյի պետութեան։

——

ՀՌՈՄ, 6.—Երէկ, Լանկրի և Լիմօժի 1200 պելճիքացի ուխտաւորք ներկայ գտնուեցան Թիւ պատարագին զոր մատոյց Պապն, որ ապա անոնց կարգերն աչքէ անցուց համակրութեան մասնաւոր ցոյցեր չայլելով։ Գաւառային գլխաւոր քաղաքաց մէջ Փանթէոնի դէպքին դէմ ցոյցերը շարունակեցին երէկ։ Այս իրիկուն կատարեալ բարեկարգութիւն կը տիրէ։

——

ՓՐԱԿ, 6.—Պօհեմիոյ կուսակալը 10 հազար Ֆիորին յատկացուց իբրեւ պարգեւ Ռօզէնթալի երկաթուղւոյ արկածին հեղինակը գտնողին։

——

ՇԹՈՒԹԿԱՐՏ, 6.—Վիւրթեմպերկի թագաւորն այս առաւօտ մեռաւ։

——

ՎԻԷՆՆԱ, 6.—Ֆրէմտընպլաթ կը հերքէ Թանի այն լուրը թէ՝ Պ. Քալիչէ Կ. Պոլսոյ դեսպանութենէն պիտի հանուի։

—Ռուսիոյ կայսերական գերդաստանն և Յունաստանի թագաւորն ու թագուհին աստ հասան։

——

ՄԱՍՈՒԱ, 5.—Ռաս Մանկաշա և Ռաս Ալուլա սեպտ. 29ին յարձակեցան հապէշ ցեղապետ Տեպեպի վրայ մերձ յԱմպակարինա. Տեպեպ և իրեններէն շատեր սպանուեցան. իր պետերը ցրուեցան։

——

ՖՈՒՐՆԻԷԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՄԱՏՐԻՏ, 6 հոկտ.—Կառավարութիւնը կը հերքէ այն զրոյց թէ Սպանիա եւս միացած ըլլայ քառեակ նիզակակցութեան։

——

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 6.—Ռուսական փոխառութիւնը պիտի սկսի ստորագրուիլ չորեքշաբթի 14 հոկտեմբեր, ի Ֆրանսա, ի Հոլանտա, ի Տանըմարքա և յԱնգլիա։

——

ՖԼՈՐԷՆՑԱ, 6.—Ֆրանսայի հիւպատոսարանին առջեւ ազմկայոյզ ցոյց մը տեղի ունեցաւ՝ առանց ծանր հետեւանաց։

——

ՓԱՐԻԶ, 6.—Իտալիոյ գլխաւոր քաղաքներէն կը ծանուցուի թէ թշնամական ցոյցեր կըլլան Ֆրանսացւոց դէմ, իբր հետեւանք Փանթէոնի դէպքին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 25 Սեպտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	109 1/8
3 » Բարիզի »	23 27 1/2

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Սէրի]	19 12
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	— 12
Կէս օրին	19 12
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	73 2
» » ժամ 5ին	73 00

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն ... Սէրի	41 20
» ... Բ. »	21 5/8
» ... Գ. »	19 12

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ ... Անգլ. Լր.	4 18
Քրէտի ժէնէրալ » »	8 07
Պանք տը Գօնս. » »	5 00
Սօս. Շանժ. է վալէօր » »	4 23
Ռէժի » »	14 32
Թրամուէյ » »	585
Ռումէլիի Երկաթուղի Ֆր.	63
Բաժնեթուղթ Լավիրիոմի Գ. Կ.	125

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց »	87 06
Անգլիական ոսկի »	110 00
Մարք [Գերմանական ոսկի] »	107
Իմբէրիալ »	89 30
Քրիմից »	51 15
Ռուսլի Թղթադրամ »	8 70
Մէճ. արծաթ [տարբ.] »	107 18
Հինգնոց »	102
Մէթալիք »	99 10
Թառֆիյէ »	20 20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի »	7

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 6 Հոկտ., ժամ 3 վայր. 55 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3%	96
» » 4 1/2 %	105 97
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	17 85
» երկաթուղի	64
» Րէժիի բաժնեթուղթք	342 50
Պանք Օթօման	555
Սօսիէթէ ժէնէրալ	— —
Գրէտի Լիոնէ	807 50
Իտալական Ռանթ 5%	90 52
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	403 75
Եգիպտական միացեալ	491 25
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	443 75
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	340
Ձեք Լոնտրայի վրայ	25 30

ԼՈՆՏՈՆ, 6.— ժամ 6 վայր.— երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	94 1/4
Օսմ. » Սէրի Դ.	17 1/2
» » » Ա.	41 1/2
» » » Բ.	21 5/8
» Գ.	17 1/2
Փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթօման	12 06
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	96 3/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	91 1/4
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	103
Ռուսական 1890	96 1/2
Այտընի երկաթուղի	21
Գասսապայի երկաթուղի	16 1/4
Փոխանակութիւն փարիզի վրայ	25 525

ՎԻԷՆՆԱ, 6.— ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	30 10
» Րէժիի բաժնեթուղթք	156 75
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117 50
» Փարիզի »	46 30

ՊԵՐԼԻՆ, 6.— ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 205
» Փարիզի »	80 50
Ռուսլ Թղթադրամ	212 75
Օսմանեան երկաթուղի	62 60
Օսմ քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	17 80
Օսմ Ռէժի	170 60

ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Առ խմբագրութիւն Արեւելք օրագրի։

Ձեր սեպտ. 3 Թուակիր օրաթերթին մէջ Գեր. Շիշմանեան եպիսկոպոսի առ Ազգ. Պատկառելի Ժողովն ուղղած մի նամակի պատճէնն հրատարակուած էր, յորում յիշեալ եպիսկոպոս ջանադիր եղած էր ազգային խնդիրներ անհատականութեան վերածելով՝ անձնաւորութիւնս խոկ շօշափել. բայց ես խնդրոյն Ազգային Ժողովոյ ատեանն ելնելուն սպասելով՝ ցարդ լռութիւն պահած էի։

Արդ՝ ձեր սեպտ. 18 Թուականաւ օրաթերթին մէջ կարդալով որ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն մերժելով յետս դարձուցած է Ղեւոնդ եպիսկոպոսի յիշեալ նամակն, ծանուցանելով միանգամայն թէ «իւր դիտողութեանց և բողոքոյն հիմերն իրաւացի չեն», ուստի կը փութամ ներկայիս յիշեալ նամակի պարունակութեան անտեղութիւնն ու անճշդութիւնը ի վեր բերել ի բուժումն գայթակղեալ մտաց։

Ղեւոնդ եպիսկոպոս կը յայտարարէ թէ նախորդ Կրօնական Ժողովոյ անդամք իւր նկատմամբ մասնաւոր ատելութիւն մը կը տածեն և թէ ես՝ իբր Կրօն. Ժողովոյ կողմանէ փաստաբան՝ Ազգ. Ժողովոյ Երդ. Նստին մէջ աւելի յառաջ տարած եմ այդ ատելութիւնը։

Շիշմանեան եպիսկոպոս՝ նոյն նստին մէջ իմ տուած պարզ բացատրութեանցս այնքա՛ն յուզուած և գրգռուած կը թուի, որ չէ կրցած դժբաղդաբար իւր աստիճանին պահանջած դիրքն ու կշիռը պահպանել և սկսած է ամեն ինչ տարբեր գոյնով տեսնել և զամէնքն իրեն թշնամի կարծել. Ես երբէք ատելութիւն չունիմ իւր անձին դէմ, զոր հազիւ թէ կը ճանչնամ. ես յատենի Ազգ. Ժողովոյ պարտքս միայն կատարած եմ, պարզելով ստոյգ և շօշափելի իրողութիւններ, որք մի ըստ միոջէ արձանագրեալ են Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան ատենագրութեանց մէջ եւ պաշտօնական գրութեամբք հաստատեալ։

Շիշմանեան եպիսկոպոս թէև կընդունի թէ ըստ Ազգ. Սահմանադրութեան 30րդ. յօդուածոյ տրամադրութեան «թէ Կ. Պոլսոյ և թէ՛ գաւառներու մէջ վարդապետի ձեռնադրութեան հրամանը Ազգ. Կրօն. Ժողովոյ կողմէն կը տրուի», զարմանալի է սակայն, որ չէ կարող ըմբռնել սոյն նախնական սկզբունքը թէ՝ «Կարգ տալու արտօնող իշխանութեան ներ կը պատկանի կարգընկէց ընելու տնօրինութիւնը և ոչ այլում ումեք»։

Սոյն սկզբունքը այնքան հիմնական և նուիրական է, զոր նոյն իսկ երջանկայիշատակ Հայրապետն յարգելով՝ յիշեալ եպիսկոպոսի կողմանէ Պետրոս վարդապետի նկատմամբ առ ինքն մատուցեալ բողոքագիրն առ Կրօն. Ժողովն յղած է, որպէս զի թէ բողոքամատոյց եպիսկոպոսն եւ թէ՛ յիշեալ վարդապետն ի Կ. Պոլիս կոչելով՝ յետ քննութեան և դատաստանի արժանն տնօրինէ։ Բայց Ղեւոնդ եպիսկոպոս ոչ միայն կ'անտեսէ Վեհ. Կաթողիկոսի և Կրօն. Ժողովոյ կըրկին հրամանաց, այլ և հակառակ եկեղեցւոյ բացորոշ կանոնաց, որք հաստատեալ են յԱռաքելոց և ի հոգեշունչ Հայրապետաց Ս. Եկեղեցւոյ, կը յաւակնի Ազգ. Վարչութեան կողմանէ վանահայր կարգեալ և ընդ Ազգ. Պատրիարքարանի յարաբերութեան մէջ եղող վարդապետ մը, առանց օրինաւոր քննութեան եւ դատաստանի, [illegible] անուանել, և ըստ իւր քմահաճոյից կարգընկէց ընելու ելնել, քահանայից բարեկարգութեան համար տըրուած պարզ հրահանգ մը չարաչար գործածելու տենչանօք։

Կրնայ լինիլ որ Պետրոս վարդապետ իրօք դատապարտելի արարքներ և պատժապարտ ընթացք ունեցած լինի, բայց եկեղեցական օրէնք ոչ ումեք իրաւունք կուտան առանց դատաստանի և օրինաւոր վճռոյ դատապարտել զոք։

Արդ՝ կը հարցնեմք յիշեալ եպիսկոպոսին՝ որ եթէ իրաւունք ունէր, ինչպէս կը պնդէ ինք, է՞ր ուրեմն խոյս տուաւ քննութենէ. պէտք է լաւ խելամտել թէ՝ աղաչել, պաղատել, լալ ու ողբալու բնաւ հարկ չկայ. այլ միայն դատաստանի, որով եւեթ կը ճանչցուի արդարն ու մեղաւորը։

Տիրական պատգամն այս է առ իւր Ս. Եկեղեցի. «Զի ամենայն որ զչար գործէ՝ ատեայ զլոյս. և ո՛չ գայ առ լոյսն, զի մի՛ յանդիմանեսցին գործք նորա։ Իսկ որ առնէ զճշմարտութիւն, գայ առ լոյսն, զի յայտնի լիցին գործք նորա՝ թէ Աստուծով գործեցան»։ Յովհ. Գ. 20—21։

Այո՛, իւր սեպուհ պարտականութիւնն էր, հպատակելով Տէրունական, Հայրապետական և Վարչական երրակի հրամանաց, գալ առ լոյսն և արդարացունել իւր պահանջմունքն։

Ղեւոնդ Եպիսկոպոս Վեհ. Հայրապետին դիմելով՝ յուսացած էր՝ առանց դատաստանի՝ վարդապետի մը իրաւունքն բռնաբարելու յաջողիլ և Կեդր. Վարչութեան իրաւասութենէ խոյս տալ. բայց իւր յոյսերն ի դերև ելլին և իղձերն յօդս ցնդեցան. զի Նորին Օծութիւն այսու պատեհ առթիւ հաճեցաւ ազդեցիկ դաս մը տալ նմա։

Բայց աւելին կայ.— Եթէ անկեղծ է Ղեւոնդ Եպիսկոպոսի յայտարարութիւնն թէ՝ ըստ Ազգ. Սահմանադրութեան, «թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ գաւառներու մէջ վարդապետի ձեռնադրութեան հրամանը Ազգ. Կրօն. Ժողովոյ կողմէն կը տրուի», հապա ինչո՞ւ ուրեմն առանց կանխաւ Կրօն. Ժողովոյ հաւանութիւնն ու հրամանն ստանալու յաւակնած է վարդապետ ձեռնադրել զոմն, ի Խարբերդ. Ինչո՞ւ առանց գիտութեան և հրամանի Ազգ. կեդր. իշխանութեան՝ համարձակած է Հայ-Հռոմէական վարդապետ մը ի ծոց Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ ընդունիլ, վեղար տալ նմա, և յետ մի քանի աւուրց վեղարազուրկ ընել։

Գալով ընդ կուսի չորրորդ ամուսնութեան խնդրոյն.— Ղեւոնդ եպիսկոպոս կը յայտարարէ թէ՝ այդ հակեկեղեցական ամուսնութիւն Վեհ. Հայրապետէն բացարձակապէս մերժուած լինելով և Եկեղեցւոյ Պետին սոյն բարձրագոյն վճիռը Ազգային կեդր. Վարչութեան Կրօն. Ժողովոյ կողմանէ եւս անյեղլի հաշւելով՝ խնդիրն այլ եւս փակեալ էր։ Բայց յանկարծ՝ հինգ ամիսներէ ետք, 1891 Յուլիս 14ին Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդէն մի հեռագիր կը հասնի նմա, որ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ կ'արտօնէր յիշեալ ամուսնութիւնը։

Ղեւոնդ եպիսկոպոս դիտմամբ չէ յիշատակած առ Ն. Ամենապատուութիւնն յղած 1891 մայիս 25 Թուականաւ եւ 82 համարաւ իւր ինքնագիր նամակն, որ առիթ տուած է յիշեալ հեռագրին, որոյ Թուականէն, ինչպէս կը տեսնուի, ոչ թէ հինգ ամիս, այլ հազիւ քսան օր յառաջ գրուած է։ Թէև խնդրոյն այս վերջին պարագայք՝ յետ հրատարակութեան միայն ծանօթացան մեզ։

Ղեւոնդ եպիսկոպոս կը գիջանի նաեւ յիշեալ ամուսնական խնդրոյն առթիւ Վեհ. Հայրապետին առ ինքն ուղղած կոնդակին իմաստը խեղաթիւրել ըսելով թէ —«բոլորովին սուտ է թէ այս առթիւ Վեհ. Կաթողիկոսն ինձ յանդիմանական նամակ ուղղած է»։

Ահաւասիկ Վեհ. Հայրապետին առ Ղեւոնդ եպիսկոպոս գրածը.

«Գրութիւն Գերապատուութեանդ ի «15 հոկտ. անցելոյ ընդ համարաւ 20. «կարի զարմացոյց զմեզ յայսմ. զի դուք «շնորհօք Հոգւոյն Սրբոյ կնքեալ ի պա«տիւ եպիսկոպոսութեան և ընկալեալ «զիշխանութիւն գործադրելոյ յեկե«ղեցւոջ Քրիստոսի զկանոնս սրբոց հարց «և անխտիր ընդ շաւիղս նոցին ընթանա«լոյ, խնդրէք ի մէնջ զլուծումն թէ՝ մա՞րթ «իցէ արդեօք մտանել ումեք ի ժողովրդոց «յերրորդ և ի չորրորդ ամուսնութիւն ընդ «կուսի՝ առանց բացատրելոյ թէ՝ ո՞րպիսի «մահուամբ կնքեցին կանայք նոցին առա«ջինքն, երկրորդքն և երրորդքն զերկ«րաւոր կեանս իւրեանց. նմանապէս և ա«ռանց խորհելոյ թէ՝ յի՞նչ միտս երանե«լի նախնիքն մեր, որոց աւանդապահ եմք «մեք, կանոնեցին կոյս ընդ կուսի և այրի «ընդ այրւոյ ամուսնացուցանել»։

Արդ, ուշիմ ընթերցողաց անաչառ դատաստանին կը թողումք վճռել թէ՝ Հայրապետական սոյն գրութիւնն յանդիմանակա՞ն է թէ ո՛չ։

Հուսկ ուրեմն պարտ անձին կը համարիմք նաեւ յիշեցնել Շիշմանեան եպիսկոպոսի թէ՝ անպատեհ է եկեղեցականի մը խոշորացոյցով դիտելով իւր ծառայութիւնն՝ ի ձայն փողոյ քարոզել զայն եւ ինքնայոյզ յայտարարութեամբ հրապարակն ալմկել։ Հարկ է գիտնալ թէ՝ եկեղեցականի մը ծառայութիւնք ոչ թէ իրենց բազմաժամանակեայ տեւողութեամբ եւ ամայ որքանութեամբ կը գնահատուին, այլ օրինաց հլու հպատակութեամբ՝ իրենց ընծայած եկեղեցաշէն եւ ազգօգուտ արգասեօք։ Եկեղեցւոյ պաշտօնեայ մը նուիրական պարտականութիւն պէտք է համարի՝ իւր առ ազգն եւ եկեղեցին մատուցած ծառայութիւնքն առ ոչինչ գրելով՝ հեզահոգի խոնարհութեամբ ասել՝ ըստ Տէրունական պատուէրի՝ «Թէ ծառայք անպիտան եմք, զոր պարտէաքն առնել՝ արարաք»։ Ղուկ. ԺԷ. 10։

Մնամ աղօթարար

ՎԱՀԱՆ ՎՐԴՊ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Պալատ, 21 սեպտ. 91

ՆԱՄԱԿ ԱՆԳԼԻԱՅԷ

ՆԱՒԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ

Ասկէ ճիշդ տասներկու ամիս առաջ Արեւելքի ղրկած մէկ թղթակցութեամբս խօսած էի «Զինուորական Ցուցահանդէս»ին վրայ, որ արդարեւ այն տարւոյն գլխաւոր հրապոյրներէն մին էր Լոնտոնի բնակչաց համար։ Այս տարի ալ բացուած է Նաւային Ցուցահանդէսն միեւնոյն գետնին վրայ ուր տրուեցաւ Զինուորական Ցուցահանդէսն անցեալ տարի։ Նաւային սոյն ցուցահանդէսը սակայն անհունապէս գերազանցած է իր նախորդն որպէս և ժամանակակից ուրիշ ցուցահանդէսներն։ Ամէն օր հազարաւորներ կ'այցելեն սոյն ցուցահանդէսն. շատեր կ'երթան անդ ո՛չ թէ պարզ հետաքրքրութիւն մը յագեցունելու՝ այլ նոր բաներ սորվելու համար։ Լոնտոնի այս նաւային ցուցահանդէսն հետաքրքրեց Գերմանիոյ կայսրն որպէս եւ Ֆրանսացի նաւազներն. և ամէնքն ալ հաստատեցին թէ «Ծովային Թագաւորութեան» համար պատուաբեր ցոյց մ'էր այն։ Այս ամենէն վերջը ուրեմն չեմ կրնար մեղադրուիլ երբ այս նաւային ցուցահանդէսն այցելելու համար խնդրեմ ընթերցողս ընկերակցութիւնն։

Նաւային ցուցահանդէսը բացուած է Լոնտոնի հարաւ-արեւմտեան կողմն, ընդարձակ գետնի մը վրայ. անդ հասնելու համար մեր տրամադրութեան տակ կան երթեւեկելու անհամար միջոցներ. Լոնտոնի ամեն կողմերէն մասնաւոր հանրակառքեր և շոգեկառքեր կ'երթան անդ շարունակ. փոխադրութեան համար մենք կ'ընտրենք գետային ճամբորդութիւնն։ Լէտի Պէճի քովէն շոգենաւ կը նստինք. գետեզրին վրայ գտնուող բոլոր նաւամատոյցներու կը հանդիպի մեր շոգենաւն, որ արդէն առաջին նաւամատոյցէն իսկ խճողուած կը բաժնուէր։ Ճամբորդներէ շատեր ոտքի վրայ մնալ ստիպուած են։ Ընթերցողին անհաւատալի թուի թերեւս երբ ըսեմ թէ Թէյմզի վրայ բանող շոգենաւք խիստ խեղճուկ և յոռի վիճակ մը ունին. հաւատացէ՛ք որ Հանգստութեան մասին Ոսկեղջիւրի շոգենաւք իսկ կը գերազանցեն Թէյմզի վրայ բանող այս աղտոտ և անպատրաստ շոգենաւներն։ Անգլիոյ ոստանին համար շատ պատուաբեր բան մը չէ այս անշուշտ. բայց հպարտ Անգլիացիք կ'ուզեն հաւատացունել մեզ թէ լաւագոյն շոգենաւուց անյարմար է Թէյմզ գետն, ջուրց մակընթացութեան որպէս և գետին վրայ ձգուած շատ մը կամուրջներու պատճառաւ։ Ի՛նչ որ ալ լինի տրուած բացատրութիւնն, փափաքելի էր անշուշտ որ Թէյմզի շոգենաւք ունենային աւելի գոհացուցիչ վիճակ մը։ Մինչ մենք շոգենաւին խեղճուկ վիճակին դէմ կը տրտնջանք, սա արագօրէն շարժելով կը հասցունէ զմեզ ուզած տեղերնիս։ Հասած ենք այժմ ցուցահանդէսին մեծ դրան առջեւը. մուտքի տոմսակնիս առնելով ներս կը մտնենք և օրուան յայտագրին օգնութեամբը կը ջանանք զանել տեսնելու ամենէն կարեւոր մասերը, զի ամբողջ ցուցահանդէսը ծայրէ ի ծայր իր ամբողջութեամբը տեսնելու համար ոչ թէ օրերու՝ այլ շաբաթներու կը կարօտինք։ Շատ չենք տատանիր սակայն. լսած ենք թէ ցուցահանդէսին մեծագոյն հրապոյրն է Վիքթըրի (Victory)։ Ուստի և առաջին գործերնիս կ'ըլլայ երթալ տեսնել այդ նշանաւոր նաւն։

Վիքթըրիի պատմութեան մանրամասնութիւնները պիտի հաղորդենք քիչ մը վերջն. այժմ մտնենք նաւուն մէջը, զայն լաւ մը զննելու համար։ Բուն Վիքթըրի նաւը կը գտնուի Բորթսմըթհի (Portsmouth) նաւահանգիստին մէջ. թէեւ զայն եղածին պէս ի Լոնտոն փոխադրելու մտադրութիւն և փափաք ունեցեր են ցուցահանդէսին կարգադրիչք, բայց հին և պատմական նաւը տեղէն շարժել անկարելի համարուեր է։ Անգլիացւոց համար սակայն այնքան մեծ նշանակութիւն ունի այդ հին առագաստանաւն որ անոր ճիշդ նմանը կը շինեն և կը [illegible] զայն ցուցահանդէսին գետնին վրայ։ Նմանութիւնը բոլորովին կատարեալ գտած են ամէն անոնք որ իրական նաւն այցելելու բաղդն ունեցած են։ Վիքթըրիի տախտակամածին վրայ ենք այժմ. չորս կողմերնիս կը տեսնենք կապուտազգեստ նաւազներն, որք այցելուաց կուտան պէտք եղած բացատրութիւնները։ Ամէն քայլափոխի սքանչացմամբ կը գիտենք թէ որպիսի՛ ճշդութեամբ ամէն բան կատարելապէս օրինակուած և ներկայացուած էր։ Հո՛ս կը նշմարենք պըլպլացող հնօրեայ լապտերն, հո՛ն պատերազմի հին գործիներ, և ուրիշ հազար ու մէկ հետաքրքրական առարկայք, որոց մէջ շատերուն անունն իսկ օտար է ինձ։ Նաւուն տախտակամածէն վար կիջնենք. հոս է որ այցելուին աչացը առջի կը պարզուի Վիքթըրի պատմութեան ամէնէն հետաքրքրական և սրտաշարժ տեսարանն. Լորտ Նէլսըն՝ Թրաֆալկարի դիւցազն՝ վիրաւոր եւ կիսամեռ վիճակի մէջ է. իր քովն են նաւուն վիրաբոյժն, կրօնի պաշտօնեայն, զօրավարք և նաւաստիք։ Նէլսըն՝ գունատ և արիւնաթաթախ վիճակովն կը շարժէ ամենուն սիրտը. իր շուրջը գտնուողք յայտնապէս զգածեալ են՝ մինչ իսկ վիրաբոյժն և կրօնաւորն։ Վիրաբոյժն կը զննէ Նէլսընի բազկերակն։ Լորտ Նէլսընի կենաց ճգնաժամի պատկերն է այս, որուն առջեւէ անցած ատեն այցելուք և ի մասնաւորի անշուշտ «փափկասիրտ կանայք» տեսակ մը յուզման մէջ կը թաղուին։ Վիքթըրիի սոյն տեսարանն պատրաստուած են արուեստագէտք՝ մասնաւորապէս, և թէեւ մարդ գիտէ թէ Նէլսըն որպէս և շուրջը գտնուողներն (ի բաց առեալ այցելուներն) մեղրամոմէ շինուած անձինք են, սակայն և այնպէս անկարելի է կարծես չենթարկիլ տխուր տպաւորութեան մը՝ ի տես այդ դառնաղէտ ճգնաժամին։ Կը փափաքինք քիչ մը ատեն անդ մնալով դիտել Նէլսընի ճգնաժամն, բայց մեր առաջնորդը կը ստիպէ զմեզ հեռանալ անտի, ըստ որում այցելուաց անվերջանալի հոսանք մ'է որ կը խուժէ նաւուն այս մասն։ Իբր մէկ ժամ Վիքթըրիի ներսը և դուրսը քննելով և դիտելով կ'անցունենք։ Այս նշանաւոր առագաստանաւն այցելելէ վերջ կ'երթանք տեսնել «Թրաֆալկար Պանօրամա»ն, որ ցուցահանդէսին հրաշալիքը կրնայ համարուիլ կարծեմ։

ԱՐՄԷՆ ԳՆՈՒՆԻ

Լոնտոն, 1 Հոկտեմբեր

(Մնացեալը յաջ.)

ԱԶԴ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Իւխօ շոգենաւը, նաւապետ Ռասըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է սեպտ. 27ին և ամսոյս 11ին աստ կ'սպասուի։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

4% ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

(Եգիպտական հարկով երաշխաւորեալ փոխառութիւն)

Լոնտոն, 28 սեպտ. 1891

Ներկայիւս կը ծանուցանի թէ ամբողջ 13 000 անգլ. ոսկոյ հասնող —անուանական դրամագլուխ— այս փոխառութեան առժամեայ պարտատոմսերը ընդունեցան այս օրուան վիճակահանութեամբ, ի ներկայութեան Օսմ. դեսպանատան խորհրդական Մորել պէյի Պ. Պ. Ռոչիլտ և որդւոց, և հանրային նոտար Պ. Վ. Վանձիոնիորի։

	Անգլ. Ոսկի
Ինն վկայագիրք, Թիւ 755 794 985 1375 1506 2614 4206 3673 4157 իւրաքանչիւրն 1000 անգլ. ոսկիներ	9000
Երկու վկայագիրք, Թիւ 5149 և 5150 իւրաքանչիւրն 500 անգլ. ոսկիներ	1000
Քսան վկայագիրք, Թիւ 11561 էն 11570, 13011 էն 13020 իւրաքանչիւրն 100 անգլ. ոսկիներ	2000
Յիսուն վկայագիրք, Թիւ 34101 էն 34150 իւրաքանչիւրը 20 անգլ. ոսկիներ	1000
	13000

Վերոյիշեալ առժամեայ պարտատոմսերը հարիւրին հարիւր պիտի վճարուին՝ անցեալ վեց ամսոյ տոկոսներով միասին, յառաջիկայ հոկտեմբեր 9ին (Ն. Տ.) սկսեալ։

Ստորագրեցին Պ. Պ. ՌՈՉԻԼՏ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

Վկայ Վ. ՎԱՆՁԻՈՆԻՈՐԻ

Նոտար

Կ. Պոլիս, 5 հոկտեմբեր 91

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԲՆԱԿԱՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Ի ՊԷՏՍ

Ազգ. Բարձրագոյն Նախակրթարանաց

ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ ՅՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԱՑ

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Ի պէտս Ազգ. բարձրագոյն Նախակրթարանաց աշխատասիրեալ այս նոր դասագիրքն կը պարունակէ՝ բաց ի Բնական Աշխարհագրութենէ՝ երկրիս հինգ մասանց եւ ի մասնաւորի Օսմ. Պետութեան քաղաքական նորագոյն բաժանմանց, առեւտրական վիճակին եւ հաղորդակցութեան միջոցներուն վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ, ինչպէս նաեւ իւրաքանչիւր Տէրութեան [illegible], զօրածական դրամոց, երկաթուղեաց, ներքին եւ արտաքին վաճառականութեան վրայ լիուլի ծանօթութիւնք։

Գինն է 6 ղրշ.—Մեծաքանակ գնողաց գոհացուցիչ զեղչ։ Կը գտնուի ամեն գրավաճառաց քով։

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

2500 Հրահանգներով

Ի Պէտս Նախակրթական Վարժարանաց կարգաւ

Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հեղինակութեամբ

Լ. ԼԸԲԼԷՐԻ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ Ա. ՊԻՊԷՌՃԵԱՆ

Գինն է 5 ղրուշ, շատ առնողին գոհացուցիչ զեղչ կը տրուի։

Կը գտնուի ամեն գրավաճառաց քով. կեդրոնատեղին է Պապը Ալի-Ճատտէսի թիւ 12 Երուսաղէմ գրատուն։

7—10

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ղալաթիա Թիւնէլի մօտ

Իզզէթ Փաշա Խան Թիւ 3.

Սոյն գրասենեկի մէջ, ամեն տեսակ կալուածներու առուծախի միջնորդութիւն, կալուածական գներու նուազեցումն, Թաղապետական տուրքերու վճարումն, և այլ ամեն տեսակ Թաղապետական եւ կալուածական գործողութիւններ ամենայն դիւրութեամբ եւ արագութեամբ կը կատարուին։ 4—12

ՍԳՈՒՐԻ ՄՕՌԻՒ Զ ԿՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 սեպտ. 1889

Պարոնայք Սգոտ և Պոուն,

Ցորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոտի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և անսրբունութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս համեղ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօռիւ ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻԼԱՆ

Հայտար Բաշա Թիմուր եօլը լէվազիմինտէն օլարագ Հայտար Բաշա մէվագըինտէ մէվճուտ օլան լէվազիմը հատիմէյէ վէ սայիրէ 275.694 ղրուշ 34 սանթիմ մուգավիլլինտէ Թալիպի եօգտէսինտէ Թէգարրուր իյլէտիկլինտէն զիեատէյէ Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 10 կիւնէ գատար մէճլիսը Նաֆիա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

24 Իյլուլ 307 1—3

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

ԻԼԱՆ

Պիթլիստէ պուլունան ասաքիրը շահանէնին պիր սէնէլիք խարճսի իչուն մահալլինտէ մէվզըի մունագասաէ վազ օլունան էրզագը մուլթէնէվվիէէ վէ սայիրէնին Ֆիյաթը մալիմէլէրի իլէ մահալլի Թալիպլէրի եօգտէսինտէ օլտուղունտան պուրաճա իթասըլա Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ ուտամիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

22 Իյլուլ 91 Նօ. 29 3—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 — "ՖԻՆԻՔՍ" — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է, որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մեծագոյն դիւրութեամբ ստա[illegible]գրելոց, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 11 և 12, Ճանտաճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890	» 6,165,860
Տարեկան հասոյթ » » »	» 14,135,925

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆրանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այս նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ըն. [illegible] Ֆիւնս միացած է եւրոպիան 13 լաւ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14. 16

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջակ. Թղթատարատան վրայի յարկը, և ի Ջմիւռնիա Եվանկէլիքի փողոց Թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի ստացած է ի մեզ, այս ձմռան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելում մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պելճիական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են՝ օծոի համար ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, բամբակ, կիսամետաքս, քալիքօ, քօրսէ, թաշկինակ, սեղանի սփռոց, շապիկ, շապկընկեր, ստամանք, ֆլանէլ կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդագեստներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հասարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելում մի բրած է նաև [illegible] զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն մէկ է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կը բանայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ պէտքն է։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բաղթօներ խիստ չափաւոր գներով։

Կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ.

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՉԿԱՅ 8

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000

Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ԶԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ. Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ Խան։

ՈՉ ԵՒՍ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ — ՈՉ ԵՒՍ ԱՐԵԱՆ ՆՈՒԱԶՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԱԼ-ՊՈՏԷՆԻ ԵՐԿԱԹ 2218

Այս բաղադրութիւն մեծագոյն յաջողութեամբ կը յանձնարարուի Ֆրանսայի գլխաւոր բժիշկներէն, որք, յետ գործածութեան, նախամեծար համարած են զայն միւս երկաթախառն պատրաստութիւններէն։

Այս երկաթ, [illegible], մեծ դիւրութեամբ կ'առնուի [illegible] և մանուկներէն

Պնդութիւն չի տար, ստամոքսը չի գրգռեր, ակռայները չի սեւցներ։

Կեդրոնատեղի՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՕՐՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Հինոր գէթ մազ բուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Բաղկացեալ միայն արմատներու և խոտերու հիւթէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուաւ է թէ այս ներկն ո՛րչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Ին առաւելութիւնն է [illegible] կան երեւոյթը տալ և ամենէն ուղղակի դիտողն է դժուարաւ հանելը կը կասեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ թեփը կ'անհետացնէ և նոր այժ կուտայ մազերին մորթին։ Ուղղութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

[illegible]

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտա [illegible] քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամվէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 2214

NEVRALGIES ՋՂԱՅԻՆ ԱՆԿԱՐԳ, ՍՏԱՄՈՔՍԻ ԽԻԹՔ, և ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժէն ՏՈՔԹ. ՔՐՕՆԻԷԻ ԱՆԴԻՆԷՎՐԱԼԹԻՔ դեղահատներով։ Տուփ 3 Ֆր.—Պահանջել Գործարանատիրոց Միութեան դրոշմը։ Կեդրոնատեղի՝ Դեղ. ՔՕՄԻՔԷ, 23, Մոնժ փողոց, Բարիզ։ Ի Կ. Պոլիս Վէզիքի և ընկ., դեղավաճառք, և ամէն լաւ դեղարաններ. 2218

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

PASTILLES DIGESTIVES.—Այս շաքարները Վիշիի մէջ պարունակուած են Ջերմուկներէն ելած աղով, ախորժահամ են և ապահով դարման մ'են դիւրամարսութեան դէմ։

SELS de VICHY pour BAINS. —Այն անձանց համար որք չեն կրնար Վիշի երթալ։

Կեղծէն զգուշանալու համար, սրուակներու և շիշերու վրայ պահանջել ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ դրոշմը։ Կը գտնուի դեղագործական Անգլիական մթերանոցն և Պոլսոյ բոլոր դեղագործաց քով։ 2203

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 3/5 Օտեսայի ասուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 24/6 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի ասուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով

Դշ. 25/7 Սեւաստոպոլի ասուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դշ. 25/7 Ասուրհանդակ՝ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Եշ. 26/8 Օտեսայի ասուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ.—Սեպտ. 24/6, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ասուրհանդակ Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն։ 10

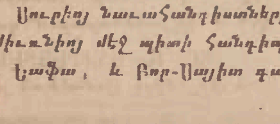

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ութ օրը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլէ և [illegible] միջև

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պօթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ալգէրիա	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարտինիա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալեբբօ	[illegible]	Թրինիտատ	899
Քեսար	1876	Մորոգգօ	1855
Շէրմօրլի	1614		

Մուրոնի շոգենաւը, նաւապետ ՍԹէֆէնս, Լիվըրբուլէ աստ կը սպասուի դէպ ի Հոկտ. 14։

Մորօքքօ շոգենաւը, նաւապետ Ծօն Քինկ, ի մօտոյ պիտի մեկնի Լիվըրբուլէ, Իզմիր հանդիպելով։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակալութեան Thomas C. Joly

Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա 17

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ

ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒՔԻՆ ԵՒ ՊԵԽԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԻՐԵՆՑ ՈՅԺՆ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. Կ'արգիլէ մազերուն թափիլը. Հետզհետէ բայց ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ. Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն։ Գործածութիւնը բազմածախս չէ.

ՆԵՐԿ ՉԷ ՉԷ ԱՅՍ

փափաքեալ արդիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ 10—15 օր յետոյ

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մտատանջութիւններ ունին, կանայք որ կաթ տուած են և մեծ յոգնութեանց ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են. այս պարագայից մէջ մանաւանդ ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՎԻԿՏՈՐԻԱ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉԸ կոչուած է,

ՄԵԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑԱՆԵԼՈՒ

Ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Մթերանոց անգլիական, Վոյվոտա, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 601

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՃԱՌԱԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՃԱՐՊ ԻՒՂ,

Իփոֆոսֆիթ [illegible] և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ իփոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոյլերը

Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճողածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐԱՇԼ 221

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ 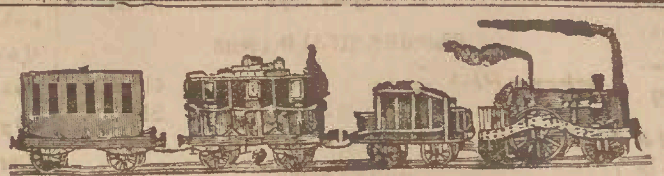 ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼԼՈՎԱ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող	Արեւ. ճեպ. Թ. 2 Բշ. Եշ.	Կուխ. ճամբ. Թ. 4 Ամ. օր	Կուխ. խառն Թ. 52 Ամ. օր
	Երեկոյ ժ. վ.	Երեկոյ ժ. վ.	Առաւ. ժ. վ.
Կ. Պոլիս ... մեկնում	7 20	8 15	7 50
Գումգաբու			8 08
Եետի-գուլէ			8 22
Մագրիգիւղ			8 39
Այաթէֆանոս			8 52
Քիւչիւք-Չէքմէճէ			9 03
Սբարթա-գուլէ			9 47
Հատըմքէօյ		9 46	10 23
Չաթալճա			11 06
Գապաքճէ	9 50	10 46	11 45
Սինէքլի			12 51
Չէրքէզքէօյ ժամանում		12 02	1 33
մեկնում		12 04	2 00
Չորլու	11 50	12 47	2 50
Մուրատլը—Քէօրէքլի			3 38
Սէյտլէր—Չիֆթլիք			4 09
Լիւլէ—Պուրկազ		2 19	4 49
	Գիշեր		
Պապա—Էսքի	1 55	2 51	5 35
Բապլօ—քէօյ			6 16
Ուզուն—Քէօբրիւ		3 57	7 08
Գուլէլի—Պուրկազ		4 15	7 47
Ուլի			8 13
Ադրիանուպոլիս ... ժմ.	4 14	5 09	9 00
			Երեկոյ
			Կուխ. խառն Թ. 132 Բշ. Դշ. Ուր.
			Առաւ.
Ադրիանուպոլիս ... մկ.	4 19	5 19	5 50
Գառըքէօյ			6 42
Մուսթաֆա բաշա ժմ.	5 15	6 15	7 32
մկ.	5 20	6 30	7 52
Հարմանլը ժմ.	6 4	7 12	9 10
մկ.	6 9	7 27	9 27
Թրրնովա-Սէյմէնլի ժամ.		7 51	10 10
			Առաւ. Կուխ. խառն Թ. 124
			Առաւ.
Թրրնովա—Սէյմէնլի մկ.		8 01	10 45
Գայաճըք—Հասքէօյ		8 38	11 44
Եէնի—Մահալլէ		9 27	12 57
Պապազլը	8 32	9 53	1 39
Գատըքէօյ—Ստանիմագա		10 20	2 14
Ֆիլիպէ ժամ.	9 21	10 42	2 39
մեկ.	9 31	11 2	3 14
Թաթար Բազարճըք		11 58	4 40
Սարամպէյ ժմ.		12 23	5 11
մկ.		12 24	Երեկոյ
Պէլօվա ժամ.	11 10	12 43	
	Առաւ.	Երեկոյ	
Սոֆիա	Գիշեր		
Նիշ ժամ.	3 18	4 29	
	8 20	10 04	
	Գիշեր		
Պէլկրատ	2 45	4 48 ա.	
Պուտաբէշթ	10 05	1 25	
Վիեննա	3 15 ե.	7 15	
Սկիւպ	Գիշեր	1 49	
Սէլանիկ		9 35	

Կառախումբ Կ. Պոլիս եկող	Արեւ. ճեպ. Թ. 1	Կուխ. ճամբ. Թ. 3 Ամ. օր	Կուխ. խառն Թ. 123
	ժ. վ. Բշ. Եշ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Սէլանիկ ... մեկնում		6 00 ա.	
Սկիւպ		6 49 ե.	
Վիեննա	8 25 ե.	8 00 ա.	
	Գիշեր		
Պուտաբէշթ	2 35 ա.	2 40 ե.	
Պէլկրատ	9 30 ա.	10 55 ե.	
Նիշ	3 20 ե.	5 44 ա.	
Սոֆիա	9 00 ե.	12 16 ե.	
	Դշ. Շբ. Առաւ.	Երեկոյ	Առաւ.
Պէլօվա մեկ.	12 40	3 57	
Սարամպէյ		4 15	6 00
Թաթար Բազարճըք		4 42	6 45
ժամ.	2 12	5 35	7 51
Ֆիլիպէ մեկ.	2 17	6 00	8 25
		6 21	8 59
Գատըքէօյ—Ստանիմագա	3 08	6 47	9 52
Պապազլը		7 42	10 44
Եէնի Մահալլէ		8 01	11 59
Գայաճըք—Հասքէօյ ... Թրրնովա-Սէյմէնլի ժամ.	4 55	8 35	2 43
			Երեկոյ Կուխ. խառն Թ. 131
			Երեկոյ
Թրրնովա—Սէյմէնլի մեկ.	5 00	8 42	1 10
ժամ.	5 24	9 06	1 53
Հարմանլը մեկ.	5 29	9 21	2 55
ժմ.	6 10	10 02	4 11
Մուսթաֆա-փաշա մեկ.	6 15	10 17	4 31
Գառըքէօյ			5 21
Ադրիանուպոլիս ... ժամ.	7 09	11 13	6 10
			Երեկոյ Կուխ. խառն Թ. 51 Ամ. օր.
			Առաւ.
Ադրիանուպոլիս ... մեկ.	7 14	11 23	6 25
Ուլի			7 13
Գուլէլի—Պուր.(Պիւֆէ)		12 19	8 25
Ուզուն—Քէօբրիւ		12 38	8 59
Բապլօ—քէօյ			9 40
Պապա—Էսքի	9 36	1 50	10 33
Լիւլէ—Պուրկազ		2 18	11 10
Սէյտլէր—Չիֆթլիք			11 46
Մուրատլը—Քէօրէքլի			12 18
Չորլու		3 48	1 16
Չէրքէզքէօյ ժամ.	12 12	4 25	2 00
մեկ.	12 17	4 30	2 25
Սինէքլի			3 18
Գապաքճէ			4 09
Չաթալճա	1 57	6 11	4 50
Հատըմ—քէօյ		6 47	5 51
Սբարթա—գուլէ			6 17
Քիւչիւք—Չէքմէճէ			7 06
Այաթէֆանոս			7 18
Մագրի—գիւղ			7 43
Եետի—գուլէ			7 57
Գում—Գաբու			8 06
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ) ժմ.	4 00	8 15	8 15
	Երեկոյ	Առաւ.	Երեկոյ

Ստորագծեալ վայրկեանները գիշերուան ժամեր կը նշանակեն սկսելով երեկոյեան 6էն մինչև առաւօտեան ժ. 5 59 (Ը. Ե.)

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ՍՊԷՖՉԷ

Կուխմբ. Թ. 512/522 Սէլանիկէն ամեն օր	Առաւ. ժ. վ.	Կառախումբ Թ. 523 Վիեննայէն ամեն օր	ժ. վ.
Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... մեկ.	6 00	Վիեննա մեկ.	8 00
Թօբսին	6 33	Պուտաբէշթ	2 40
Ամաթօվօ	7 10	Պէլկրատ	10 58
Քարասուլու	7 31	Նիշ	5 50
Կիւմէնճէ	7 41		Առաւ.
Կէօրկէլի	8 17	Սպէֆչէ ... մեկ.	10 40
Միռօվսէ	8 51	Պուգանօֆչէ	10 55
Սթրումիցա	9 00	Պուգօթչէ	11 23
Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.	9 32	Բրէշօվա	11 40
մկ.	9 42	Թապանօֆչէ	12 03
Քրիվօլագ	10 27	Գումանօվա	12 37
Վէլէճիանօ—Կրատիկ	11 06	Հատշալար	1 13
Քէօբրիւլիւ ժմ.	11 53	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) մեկ.	1 49
մկ.	12 03	ժմ.	2 01
Զէլէնիքօ	12 51	Զէլէնիքօ	2 37
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	1 27	Քէօբրիւլիւ ժմ.	3 20
մեկ.	1 49	մկ.	3 30
Հատշալար	2 29	Վէլէճիանօ—Կրատիկ	4 20
Գումանօվա	3 22	Քրիվօլագ	5 03
Թապանօֆչէ	3 53	Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.	5 37
Բրէշօվա	4 21	մկ.	5 52
Պուգօթչէ	4 33	Սթրումիցա	6 26
Պուգանօֆչէ	4 57	Միռօվսէ	6 35
Սպէֆչէ ժամ.	5 10	Կէօրկէլի	7 19
	Երեկոյ	Կիւմէնճէ	7 51
Նիշ ժամ.	9 40	Քարասուլու	8 01
Պէլկրատ	4 48	Ամաթօվօ	8 24
Պուտաբէշթ	1 23	Թօբսին	9 01
Վիեննա	7 15	Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.	9 35
			Երեկոյ

ԳԻԾ ԻՒՍԿԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառախումբ Թ. 622 Իւսկիւպէն Բշ. Դշ. Ուր.	Առաւ. ժ. վ.	Կառախումբ Թ. 621 Միթրօվիցայէն Գշ. Եշ. Շբ.	Առաւ. ժ. վ.
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ... մեկ.	7 40	Միթրօվիցա (Պիւֆէ) մկ.	7 25
Էլէշան	8 47	Վուչիթռն	7 47
Քարասիանիք	9 42	Բրիշթինա	8 41
Վէռիզօվից	10 52	Լիբֆիան	9 36
Լիբլիան	11 45	Վէրսօվից	10 37
Բրիշթինա	12 37	Քարասանիք	11 24
Վուչիթռն	1 23	Էլէշան	12 04
Միթրօվիցա (Պիւֆէ) ժմ.	1 40	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ... ժմ.	12 54
	Երեկոյ		Երեկոյ

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կուխումբ Թ.	321 Բշ. Եշ.	323 Կիր.	Կուխումբ Թ.	322 Դշ. Շբ.	324 առ.
Հաղորդակցութ. գլխաւոր գծին կախմբոց հետ			Պուրկազ մեկ.	9 40 ե.	
Սոֆ-Պէլվէն ժմ.	8 35	12 45 ե.		Առաւ.	Առ.
Սարմպէյէն ժմ.			Եամպօլու մեկ.	2 40	5 10
	Երեկոյ	Երեկոյ	Սլիվնօ—Քրմանլը	3 41	6 13
Թրնվ-Սմէնլ մեկ.	9 15	1 40	Եէնի—Զագրա	4 42	7 9
Գարաբունար	9 58	2 25	Ռատնէ—Մհլլէսի	5 45	8 14
Ռատնէ—Մհլլէսի	11 05	3 32	Գարաբունար	6 46	9 15
Եէնի—Զագրա	12 13	4 43	Թրնով—Սմէնլի ժ.	7 20	9 49
Սլիվնօ—Քրմանլը	1 11	5 41		Առաւ.	Առ.
Եամպօլու ժամ.	2 00	6 30	Հաղորդակցութեան գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ		
		Երեկոյ	Պէլօվ-Սոֆիայի ժ.	8 01	
Պուրկազ ժամ.	6 58		Սարամպէյ մեկ.		
	Առաւ.				

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Թ. 222 Գշ. Եշ. Շբ.	ժ. վ. Երեկոյ	Կառախումբ Թ. 221 Բշ. Դշ. Ուր.	ժ. վ. Առաւ.
Տէտէ—Աղաճ ... մեկ.	12 20	Ա. Պոլիս ... մեկ.	8 00
Ֆէրրէ	1 29	Ուլի »	8 55
Պիտիքլի	2 33	Գուլէլի—Պուրկազ մեկ.	9 40
Սուֆլի	3 31	Տիմէթօքա	10 15
Տիմիթօքա	4 36	Սուֆլի	11 27
Գուլէլի—Պուրկազ	5 19	Պիտիքլի	12 20
Ուլի »	5 46	Ֆէրրէ	1 21
Ա. Պոլիս ... ժմ.	6 40	Տէտէ—Աղաճ ... ժամ.	2 20
	Երեկոյ		Երեկոյ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄՍԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ